

MAS Horní Pomoraví chystá další strategii na získání dotací

Revitalizace Muzea čs. opevnění K-S 5 „U potoka“

HORNÍ POMORAVÍ – Přípravy nové integrované strategie území místní akční skupiny pro období 2014 až 2020 zahájila počátkem letošního roku Místní akční skupina (MAS) Horní Pomoraví.

V současné době jsou dotační prostředky ve většině operačních programů vyčerpány, proto je zapotřebí připravit se na získání dalších.

Cílem pracovních setkání je připravit plán čerpání dotací pro obce mikroregionu Zábřežsko, Svazku obcí Regionu Ruda v oblasti Hanušovicka a Staroměstska.

„V současnosti sbíráme projektové záměry v daném regionu. Obracíme se s výzvou na obce, firmy, podnikatele, školy a neziskové

organizace, aby nám prostřednictvím online formulářů na našich webových stránkách posílali náměty na projekty, které by chtěli v novém programovacím období realizovat,“ uvedla manažerka MAS Horní Pomoraví Olga Špíková.

Počet projektových záměrů je přímo úměrný detailnímu zpracování strategie. „Její kvalita umožní zapojit se do více operačních programů. Region se bude moci rozvíjet prostřednictvím metody LEADER v širším pojetí,“ dodala Špíková.

Veřejnost má možnost se do jednání aktivně zapojit, a to buď účastí na veřejných setkáních, která se konají přibližně jednou za měsíc, nebo vyplněním online dotazníků na webových stránkách MAS Horní Pomoraví.

Více informací a příklady již realizovaných projektů jsou dostupné na webových stránkách hornipomoravi.eu nebo v sídle MAS Horní Pomoraví v Hanušovicích.

Kontakt:

Olga Špíková,
projektová manažerka
MAS Horní Pomoraví o.p.s.,
mobil: + 420 602 832 880
e-mail: spikova@hornipomoravi.eu

Dopravní uzavírka na Králíky

KRÁLICKO – Dne 9. Dubna 2013 v 9.00 hodin byla zahájena úplná uzavírka silnice II. třídy mezi Červeným Potokem a Králíky, v rámci akce „Modernizace silnice II/312 Králíky – most ev. č. 312-15 v k. ú. Červený Potok“.

Uzavírka začíná na kruhové křižovatce se silnicí I/43 v Králíkách po křižovatku se silnicí III/31221 před Červeným Potokem, odbočkou ve směru Horní Lipka. Úplná uzavírka potrvá do půlnoci 30. září 2013.

Objízdná trasa pro osobní dopravu a autobusy po silnicích III/31221, III/31223 a III/31224 přes Prostřední Lipku a kolem vojenského muzea směrem na Králíky obousměrně, a to v délce asi 6 km. Pro osobní místní dopravu a pro autobusy v Králíkách pak po silnicích I/43, II/312 a ulicemi Sportovní, Karla Čapka a Růžovou, a to obousměrně. Tato značená objízdná trasa je dlouhá asi půl kilometru. Zvláštní objízdná trasa je vedena i pro obsluhu Dolní Hedeče a jiná pro nákladní a tranzitní dopravu.

Modernizaci této části silnice, vedoucí z Králík ve směru na Červený Potok provádí firma EUROVIA CS, a. s. Součástí modernizace bude také výstavba chodníků pro pěší z Malého náměstí směrem k Červenému Potoku v Králíkách.

Stavebníci i Policie ČR žádají všechny řidiče, aby respektovali dopravní omezení a cestující veřejnost, aby se včas informovala o objízdných trasách a plánovaných zpožděních autobusových linek.

Pozvánka na slavnosti

10.srpna 2013

Druhá srpnová sobota v naší obci bude již tradičně patřit Malomoravským slavnostem. Ty se letos uskuteční již potřetí a budou se konat 10. srpna 2013 v areálu fotbalového hřiště v Malé Moravě, místní části Podlesí. Začátek ve 14.00 hodin.

No a na co se můžeme letos těšit?

Hlavními hvězdami v programu budou: Heidi Janků, Železný Zekon, imitátor Petr Martinák, slovenská kapela Team Revival, dále uvidíme jednu z nejlepších travesti skupin v České republice a spoustu dalších umělců. Bohatý bude i doprovodný program.

Jste srdečně zváni.

Obec Malá Morava

POZVÁNKA

8. 6. 2013 v 17.00 hodin
znovu otvíráme muzeum na Malé Moravě.
Tentokrát s novou výstavou fotografií

Historie a současnost Králického Sněžníku a expozicí bývalé školní třídy.

Muzeum finančně podporují
Lesy České republiky, s.p.,
Obec Malá Morava,
Farma Morava, spol. s r.o.
a Olomoucký kraj.
Výstavu fotografií zajistila
Agentura ochrany přírody
a krajiny ČR,
Správa CHKO Jeseníky.

Muzeum bude otevřeno
do konce září od 9 do 17 hodin.
Všechny srdečně zve
Společnost přátel muzea Malá Morava
a Obec Malá Morava.
Občerstvení zajištěno.

Ze vzpomínek na Malou Moravu - IV

Dnešní putování obcí začneme hned za mostem, po levé straně potoka, a to tak, jak si na dobu pamatují a co jsem zjistil z dokladů.

Za mostem stávalo hospodářské stavení. Byl to větší dům, štítovou stranou k potoku. Rozdělen byl chodbou, v přední části bylo obydlí, v zadní části chlévy a hospodářská část. Typická stavba sudetského domu. Dvůr, do něhož se vjíždělo hned od silnice a k němu přiléhající velká stodola. Zasahovala až k silnici a přes ni nebylo na most vidět. Stávala v místech, kde dnes začínají smrky dělat plot pozemku přilehlému k vedlejší budově (Gabrhelovo). Tento pozemek byl kdysi součástí popisovaného stavení, aspoň jeho část. Vyháněly se přes něj krávy na pastvu. Podle soupisu Státního statistického úřadu Praha z roku 1947 byl jako hospodář zapsán Machala Alois čp. 79 a výměra pozemku 16 ha a 88 arů. Z dětí si pamatují syna Leoše a dceru Elišku.

Další dům, dnešní Gabrhelovo čp. 164, osídlili manželé Čulíkoví. Domek převzali po rodině Ferdinanda Schlezingera, který, jak je uvedeno v seznamu živností z roku 1945, vykonával řemeslo sedlářské. A ve zprávě z 19. 11. 1945 Okresní správní komise, živnostenský referát pro Komisařství Malá Morava, je jeho živnost pro potřebu dobrá a nutná. Po odstěhování Čulíků vlastnila dům rodina Gabrhelova, dnešního majitele neznám. Za domem se nalézá spojovací uzel telefonů sloužící ke spojení tehdejšího pevnostního uzlu.

Nad tímto domem na kopci stávalo velké hospodářské stavení - dům čp. 92. Vedle něj stála velká stodola, vedle níž stála menší roubená stavba, v níž byl rumpál na spouštění okovu (nádoba u studny) do studny. Dům stál štítovou stranou k východu. V zadní části taktéž hospodářská část. A co bylo zajímavé, velké půdní prostory, napáječky ve chlévě. Voda z hluboké studny byla asi jen doplňkovým a záložním zdrojem. Protože, pokud si pamatují, dnešní dům čp. 73 a tento měli rezervoár na vodu u polní cesty směrem ke Zlatému Potoku za domem čp. 93 (Pohankovo). Dům, který jsem popisoval, byl nazýván Monzovec a nevím proč při jeho hospodářské rozlehlosti stavení měl v roce 1947 zapsáno jen 3,64 ha pozemků.

Další zemědělskou usedlostí je dům čp. 93, který byl podle přidělové listiny Národního pozemkového fondu z 25. 3. 1948 ve vlastnictví manželů Pohankových, a to Marie a Bedřicha. K usedlosti patřila výměra 20 ha 40 arů. Na tehdejší poměry a tehdejší mechanizaci jistě nezáviděníhodný majetek. Čili práce od nevidím do nevidím. Usedlost sestávala z budovy pro bydlení a hospodářské části. Přes dvůr směrem na Monzovec stála a dosud stojí stodola. Vedle ní stála malá výměnka. V ní, pokud si pamatují, bydlel pan Hladík. Byl do rodiny s Pohankovými.

Dědečka Hladíka si pamatují při jeho cestách na pivo ke Kunčarům. Byl to ten správný štamgast. Bylo jich na Malé Moravě víc, dnešní hospodští by měli z takových hostů radost. Hospodský přesně věděl čím a kolik poslouží. Manželé Pohankovi měli dceru Květu a Bedřicha, na něž si jako kluk pamatují. V padesátých letech přešli jako hospodáři ke Státním statkům, jimž předali domy a pole. Dům byl Státními statky přebudován na byty pro zaměstnance. Dnes je po privatizaci v soukromém vlastnictví. O kousek dál, na stejné straně a stejné na kopci, stál

dům čp. 91, který byl v roce 1948 přidělen jako usedlost Martinu a Marii Juračkovým. Podle zápisu z roku 1947 k usedlosti patřilo 14 ha 23 arů pozemků. Dům byl stavebním slohem a podobou stejný jako čp. 93. Voda do domu se přiváděla trkačem, který byl umístěn pod břehem domu v louce naproti mostu, přes který se dostaneme přes potok k Zolnům. Dnes místo, kde dům stál a hospodářské budovy s výminkem, je zarostlé stromy a lesem a louka je jen olšovým porostem a bažinou. Protože na protější straně přes potok na skále bydleli též Juračkoví, měl každý svou přezdívku. Tak jako mnoho jiných, kteří si svou přezdívku často přinesli z míst odkud došli. V tomto případě se říkalo Juračkoví z čp. 91 Prskavec a druhému Naskale. Měli 7 dětí, z nichž mě nejvíce utkvěli v paměti syn Martin a Josef, který bydlel ve Vlaském a dělal v dílnách ČSSS a také paní Josefka, provdaná Zolnová.

Kousek dál, těsně u silnice, stál malý polodřevěný domek, který obývala jistá paní Salzerová. Domek už nestojí, připomíná ho jen nálet dřevin. Dosud neznám ani jeho číslo popisné.

Nad ním, za odbočkou cesty, kterou lze projet k čp. 93, stávala hospodářská usedlost sestávající z hospodářského stavení - stodoly a výměnku. Ten stál za stodolou

v záhybu cesty, která vedla od stavení na pole a byl brzy jako dřevěnice zbourán. Dům měl čp. 88 a patřila k němu výměra 14 ha 16 arů pozemků. Jako přidělci jí dostali manželé Vasil a Marie Rudyovi v roce 1946. Na pozemcích hospodařili jako soukromníci od roku 1951, poté předali živý i mrtvý inventář ČSSS Malá Morava a stali se z nich zaměstnanci statku.

Pan Rudy se později přihlásil do dolů (Trutnovsko) asi roku 1958 a rodina se za ním potom odstěhovala. Měli 7 dětí. Kamarádil jsem s Vasilem a Jendou. Zvláštností bylo, že měli dvě dcery se jménem Marie. Pamatují se, že měli na tahání i vola, kterému říkali Hans. Pan Rudy byl bývalý partyzán. Často jsme si prohlíželi jeho vyznamenání. Dnes po stavení není ani památky, zůstaly jen vzpomínky.

Za domem čp. 88, když jedeme dál k mostu, kterým se odbočuje ke kulturnímu domu, je vlevo od silnice větší zarostlá plocha, kde stávalo stavení bez čísla popisného. Byla to kolárna, v níž byly stroje, transmise. U budovy byl větší komín, k němuž patřila velká pec. Dnes jen tráva a šáší. A jsme naproti mostu ke kulturnímu domu. Další část bude pravá strana a u kulturního domu se potkáme.

František Miko

Letecký snímek této části Malé Moravy z roku 1953.

Něco málo o našich pohraničních pevnostech (2)

Trochu vzpomínek pro připomínku těm, kdo tu dobu zažili, nebo o těchto událostech z poloviny minulého století vědí, trochu poučení pro dnešní mladé, kteří vesměs již o těchto skutečnostech z naší nedávné doby nevědí prakticky vůbec nic.

Všeobecně známou skutečností je, že v naší republice žilo za první republiky asi 3,5 milionů občanů německé národnosti. Žili po celé republice, ale jejich souvislé osídlení bylo koncentrováno v pohraničních oblastech s Německem a Rakouskem. Němci žili podél hranice od Ostravy, přes Opavu, Krnov, Bruntál, Jeseník, Šumperk, Svitavy, Moravskou Třebou, což byl celý sever Moravy a našeho Slezska. Na jihu Moravy to byla Břeclav, Valtice, Mikulov, Znojmo, ale i Jihlava se svým bezprostředním okolím. V Čechách to byla města a jejich okolí jako Trutnov, Liberec, Ústí nad Labem, Most, Teplice, Karlovy Vary, Cheb, Tachov, Český Krumlov. Nutno ještě dodat, že hodně německých občanů žilo také v Praze, Brně, ale i v Ostravě a Olomouci.

Nikomu to nevadilo po celá staletí. Žilo zde ohromné množství tzv. národnostně smíšených rodin, kdy jeden nebo druhý rodič byl druhé národnosti, tedy české nebo německé. Proto se osudy všech těchto rodin prolínaly. Já sám pocházím z takovéto smíšené rodiny, z tohoto kraje. Proto mi osudy mých příbuzných a přátel nebyly nikdy lhostejné, a to mi bylo vždy jedno, jestli se jednalo o Němce nebo Čechy. V těch dobách se lidé dělili víc než podle národnosti na chudé a bohaté.

Ale fašisté to začali vnímat jinak. Všem místním Němcům začali vtíkat do hlavy, že jsou chudí proto, protože je Češi utlačují, že je okrádají atd. Byla to sice lež, ale takto získali na svou stranu ve třicátých letech v voleb hodně příznivců z řad německých spoluobčanů. V polovině třicátých let to již nabylo masový charakter. Německé politické strany se staly nejsilnějším politickým blokem v našem tehdejší státě. A na tuto notu fašisté v sousedním Německu nejen čekali, ale také hned hráli.

Naše republika se dostala do smrtelného nebezpečí. Naprosto všude kolem ní byly

najednou nepřátelské státy. Jen malý kousek hranic s Rumunskem byl hranicí spojeneckou. Jedinou možnou obranou pro naši republiku byla diplomacie.

Ale i ta začala selhávat. Náš stát měl několik spojeneckých smluv, kde se mimo jiné hovořilo také o podpoře našeho státu vojensky. A na tomto naše vláda stavěla.

Na prvním místě to byla smlouva s Francií, která byla naším hlavním spojencem. Francie byla v té době světovou velmocí a navíc vojensky nejsilnějším státem v Evropě. Navíc stála u zrodu našeho státu a jeho republikánského zřízení.

Další smlouvou byla smlouva tzv. „Malé dohody“. Jednalo se o spojeneckou dohodu o společné vojenské obraně Československa, Rumunska a Jugoslávie. Byl sice zájem do této dohody zahrnout i Polsko, našeho velkého souseda, ale to ji zásadně odmítlo. Spíše se orientovalo na stálou podporu Německa a neustále vystupovalo všude proti naší republice. Dokonce šlo tak daleko, že veřejně proklamovalo neuznání našeho státu s tím, že velká část našeho území podle nich správně patří polskému státu. Jednalo se o celé Ostřavsko a Pobeskydí a k tomu navíc hlavně o celé Slovensko. Takové jednání bylo pro náš stát naprosto nepřijatelné.

Další soused byl zcela podobný ve svém vystupování proti naší republice, a to Maďarsko. Také neuznávalo náš stát jako takový a nárokovalo si opět celé Slovensko a k tomu ještě i celou naši Podkarpatskou Rus. Maďari tvrdili, že tato území jsou pořád součástí Uherské koruny, která podle nich nikdy nezanikla.

Naším diplomatům, v čele s tehdejším mistrem zahraničních věcí Edvardem Benešem (pozdějším druhým československým prezidentem), se podařilo uzavřít ve třicátých letech ještě spojeneckou smlouvu se Sovětským svazem. V ní ale byla zakotvena

k vojenské pomoci od Sovětského svazu vazba na spojeneckou smlouvu s Francií.

Další spojeneckou smlouvu jsme měli ještě s Itálií, která byla rovněž jedním ze zakladatelských států naší první republiky a rovněž byla naším vojenským garantem.

Na základě výše uvedených smluv byla naše republika a její vláda postavena před hotovou věc při obraně našeho státu s tím, že obrana je jediné možné ve spojení s ostatními smluvními stranami, že odpor je možný jen v pasivním způsobu vedení obrany. Proto došlo k rozhodnutí tuto obranu posílit vybudováním obranných objektů na našich hranicích.

V té době již Německo vedlo proti naší republice politickou kampaň, veřejně i tajně. Veřejně na všech mezinárodních jednáních, ale i v projevech vůdce Adolfa Hitlera, který se netajil svou starostí o životy našich německých spoluobčanů, jež jsou prý velmi ohroženy a je nutno je proto chránit.

Fašistické strany u nás vedly svou politickou kampaň ve stejném duchu, i když zastřené. Tajně bylo vedeno německé vedení fašistických stran u nás k řízení podzemní protistátní činnosti, která se projevovala hlavně v sabotážích a v informační a dezinformační činnosti. Vše ke zvyšování neklidu, k pobuřování proti našemu státu, k poškozování státní správy atd.

Náš stát na toto zareagoval různě. Jednak se zvýšila policejní ostraha v pohraničí. Byly vytvořeny a dále posilovány tzv. jednotky Stráže obrany státu (SOS), tedy jakési pohraniční stráž, která do této doby neexistovala. A to na všech úsecích v pohraničí včetně Slovenska a Podkarpatské Rusi. Tím bylo zabráněno dalšímu ničení a rozkladu státní správy.

Všechny strany v Poslanecké sněmovně – včetně Komunistické strany Československa – odhlasovaly vládní opatření k ochraně republiky, a to hlavně výstavbu pohraničních opevnění, zajištění ochranných opatření pro případ války ve vnitrozemí, ochranných opatření ve velkých městech a v rozhodujících centrech průmyslu.

Schválily také státní půjčku z důchodového fondu, která byla nutná, protože na tak obrovská finanční vydání nebyla státní pokladna připravena. S touto půjčkou již ano. Byla dána garance, že nikdo nebude ve svých nárocích na důchod krácen, a také nebyl. Šlo o miliardy.

Bylo zřízeno Ředitelství opevňovacích prací. Jeho ředitelem se stal generál Karel Husárek.

Okamžitě byla provedena výběrová řízení na stavby pohraničních opevnění a všech staveb s nimi spojených. Podmínkou bylo, že se musí jednat zásadně o firmu českou, která bude navíc garantem kvality provedených prací, a že na tyto stavby použije zásadně dělníky z vnitrozemí, pokud možno pouze české národnosti. Na Slovensku bylo možno použít na tyto stavby také dělníky slovenské a ukrajinské národnosti. Tam se s těmito stavbami počítalo až po dostavění obranných objektů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Přesto se i na Slovensku začalo stavět, a to v okolí Bratislavy a jižně od Košic.

Ludvík Vrána
(Pokračování příště)

Historie železniční trati Šternberk - Dolní Lipka

V šedesátých letech devatenáctého století byla železniční síť na Moravě ještě velmi řídká, i když už tehdy nechyběla v průmyslových kruzích snaha o její podstatné rozšíření. K urychlené výstavbě železnic paradoxně přispěla prohraná válka s Pruskem v roce 1866. V mírové smlouvě si totiž pruská strana vynutila urychlené otevření několika železničních hraničních přechodů. Jeden z nich měl také procházet Mladkovským sedlem. Nastal boj o to, kudy železnice povede a kdo obdrží koncesi na její stavbu. Již od roku 1868 byl velmi aktivní šumperský železniční výbor, který prosazoval trasu Zábřeh - Dolní Lipka - Mezileší.

Nakonec zvítězila myšlenka, že v Mladkovském sedle se budou sbíhat železniční tratě ze tří stran, od Hradce Králové, Ústí nad Orlicí a Šternberka. Z Lichkova budou pokračovat hraničním přechodem do Mittelwalde (Mezileší). V březnu 1871 se začala stavět trať Ústí nad Orlicí - státní hranice u Lichkova. V té době již byla v provozu dráha Brno - Šternberk přes Nezamyslice a Olomouc, postavená v letech 1869-1870 a rozestavěna byla trať ze Zábřeha do Sobotína. O budování trati Šternberk - Dolní Lipka však rakouská vláda dosud s definitivní platností nerozhodla, a tak výbor pro stavbu trati v Šumperku vydal na podporu svých záměrů v roce 1871 „expozé“ (pamětní spis).

V tomto zajímavém dokumentu se obhájí význam plánované trati z mezinárodního, hlavně však z vnitrostátního hlediska. Měla napojit na železniční síť především vysoce průmyslovou oblast Šumperska s již tehdy rozvinutým textilním a papírenským průmyslem, výrobou vápna, těžbou grafitu u Starého Města, železné rudy u Medlova a s velkou těžbou dřeva. Velký význam by měly Hanušovice pro velkou nakládku výrobků a surovin z Jesenicka, zvláště žuly a mramoru, přičemž už tehdy se počítalo s brzkým napojením na Jeseník a Nisu. Trať měla být významná i pro dopravu černého uhlí z revíru u Walbrzychu na Šumpersko. Předpokládalo se, že bude levnější než přeprava z Ostravska. V expozi se připomíná, a patrně to není nadnesené tvrzení, že v celém Rakousko-Uhersku se nenachází druhá tak důležitá průmyslová oblast bez železničního spojení. Náklady byly předběžně stanoveny na 12 541 304 zlatých, z čehož samotné náklady na stavbu měly činit 9 186 710 zlatých.

Pamětní spis splnil svůj účel, neboť konsorcium, jehož členy se stali mimo jiné i šumperský Oberleithnerové a sobotínští Kleinové, získalo koncesi na zamýšlenou stavbu 11.

9. 1871. Dne 3. 3. 1872 vznikla nová akciová společnost K.k. private Mährische Grenzbahn (C.k. Moravská pohraniční dráha), která měla trať stavět a později i provozovat. Rychle byl zpracován detailní projekt, který navazoval na předchozí, ale v něčem se od nich lišil. Původní projekty počítaly například s trasou Šumperk - Bratrušov - Hanušovice, která by se neobešla bez stavby tunelu.

Politická schůzka k vyprojektované trase probíhala v červnu a červenci roku 1872. V jejím průběhu se ještě přistoupilo k menším změnám trasy. Zástupců Klášterce se například podařilo odklonit vedení trati dále od obce na levý břeh Moravy. Původně měla železnice vést kolem kostela. Jeden z argumentů zněl, „že by kostel tento, kdyby se vůbec ještě dále v něm služby boží konati mohly, o čemž my pochybujeme, zkázu od železnice vzíti musel“.

Stavební práce byly zahájeny 31. 7. 1872 a na jaře 1873 převzala stavbu firma bratří Kleinů. Na stavbě pracovali, jak bylo tehdy zvykem, z větší části italsí dělníci, z nichž někteří se v obcích podél trati později usadili. Výdělky dosahovaly až dva zlaté za den, což více než dvojnásobně převyšovalo tehdejší průměrnou dělnickou mzdu. Stavba nebyla příliš obtížná. Za největší díla, která byla její součástí, lze označit dva tunely u Vlaského v délce 92,20 a 158,20 m a hluboké zářezy mezi Dolní Hradečnou a Libinou.

Trať dlouhá 89,9 km začínala ve Šternberku, kde navazovala na trať od Brna. Následovaly zastávky Mladějovice a Újezd a stanice Uničov a Troubelice, kde se nakládala železná ruda z nedalekých dolů v Medlově. Mezi zastávkou Hradečná a stanicí Libina bylo poměrně značné stoupání (16,7 promile). Po zastávce Hrabíšín a stanicí Frankštát (Nový Malín) následoval Šumperk, kde existovalo nádraží již od roku 1871. Až do Bludova byla trať společná s tratí Zábřeh - Sobotín; zpočátku (do roku 1876) zde údajně vedly dvě koleje vedle sebe. Za Bludovem následovala zastávka Chromeč a pak už stanice Ruda nad Moravou, zastávka Komňátka a stanice Bohdíkov s vlečkou do vápenek. V Hanušovicích byla točna, následovala zastávka Vlaské a stanice Krumperky-Malá Morava (dnešní Podleší). Směrem na zastávku Červený Potok bylo největší stoupání na trati (18,2 promile) a pak už následovala konečná stanice Grulich (Králiky) s točnou a remízou. Byla to dnešní stanice Dolní Lipka, vzdálená od Králík 3 km, která však podle původního projektu měla vést přímo přes město.

Z popisu tratě vidíme, že v průběhu dal-

ších let přibýly některé zastávky a nákladíště. Jsou to například zastávky a nákladíště Babice u Šternberka, Uničov zastávka, Troubelice zastávka, Bohutín, Bartoňov, Komňátka, Hanušovice Holba, Prostřední Lipka a nákladíště Olšany. Většina nádražních budov je původních, i když více či méně přestavěných. Nejmonotnější stavbou je architektonicky cenná novobaroční nádražní budova v Šumperku, ta však byla na místě původního nádraží postavena až v roce 1900. Technickou památkou je původní točna v Dolní Lipce na „ruční pohon“ s původními kolejnicemi s nápisem „Stiepanau 1873“, vyrobenými v Kleinových železárnách ve Štěpánově.

Slavnostní zahajovací jízda se konala 15. října 1873. O tři měsíce později, 14. ledna 1874, byla otevřena 2,9 km dlouhá spojka k nové trati Hradec Králové - Lichkov. Teprve až 5. října 1875 byl zahájen provoz na trati Ústí nad Orlicí - Letohrad - Lichkov a brzy poté, 15. října 1875, začal jezdit vlak do tehdy německého Mittelwalde (Mezileší). Moravská pohraniční dráha byla od té doby napojena na německou železniční síť, ovšem ne přímo, ale přes Lichkov, kde se musely lokomotivy otáčet.

Od roku 1883 převzal dopravu na Moravské pohraniční dráze stát a od 1. ledna 1895 převzaly státní dráhy celou trať ze Šternberka do Lichkova (stanice se tehdy nazývala Mladkov-Lichkov). Zpočátku zde jezdily tři vlaky denně v obou směrech a později jich postupně přibývalo. V roce 1911 jezdily na trati Hanušovice - Lichkov čtyři páry vlaků denně a kromě toho dva na úseku Dolní Lipka - Lichkov; přes státní hranice jezdily čtyři, resp. pět párů vlaků denně. Jízdní doba z Hanušovic do Lichkova byla tehdy 50-79 minut!

V roce 1939, hned po zaboru našeho pohraničí postavili Němci spojkou od Dolní Lipky k mezileské trati, která umožňovala jezdit bez otáčení od Hanušovic přímo do Kladska. Za druhé světové války díky tomu existovala trať Mittelwalde - Nieder Lipka - Hannsdorf - M. Schönberg (Mezilesí - Dolní Lipka - Hanušovice - Šumperk), celá na území tehdejší Německé říše. Navazovala

V současné době si trať nadále udržuje význam pro vnitrostátní i mezinárodní dopravu. Stejně jako v době stavby spojuje s železniční sítí významné průmyslové oblasti Uničovska, Šumperska a Jesenicka.

*Okresní vlastivědné muzeum Šumperk
(Publikace 120 let Moravské pohraniční dráhy)*

Stopy počátků naší dráhy můžete najít na mnoha místech. Tento kamenný podjezd ve Vlaském nese letopočet 1872.

JÍZDNÍ ŘÁD 2012 – 2013

025 Dolní Lipka - Hanušovice a zpět

[illegible]

O ochranných tabulkách

Při zaslechnutí názvu „Ochranné tabulky“ se obyčejně nikomu nic nevybaví. Ale je dost možné, že se skoro každému vybaví třeba tabulka čokolády, tabulka skla v okně, nebo již méně tabule ve škole. Ale že by nás nějaká tabulka měla chránit, tak to většinu lidí hned nedochází.

Ale když se zaslechne výraz „Bezpečnostní tabulky“, tak to již každá osoba zbystrí pozornost a hned si vzpomene na nějakou tabulku, kterou někde náhodně nebo spíše zcela nenáhodně viděl. Toto jsou tabulky, které nás doprovázejí po celý život a ať si to připustíme nebo ne, jsou stále součástí naší společnosti a to naprosto pořád a naprosto všude. A je to jedno, jestli se jedná o nějakou veřejnou budovu někde v centru města nebo nějaké rekreační zařízení na horách, a nebo jen obyčejné pracoviště.

Všichni dobře víme co znamená tabulka pověšená na vratech, případně někde na dveřích do domu - „Pozor zlý pes“. A hele, tabulka je tu. Ale většinou se setkáváme s tabulkami, které nás varují před možností úrazu elektrickým proudem. Ty jsou nejčastější a jsou snad všude. Jak doma, tak v práci, tak i na veřejných místech, ale pozor jsou i na odlehlých místech, kde je obyčejně nějaký transformátor, rozvod vysokého napětí, nebo kde je jen sloup s dráty vysokého napětí. Obyčejně s ním na nás vyjukne hned „Pozor vysoké napětí a zákaz chytat i na volně ležících dráty na zemi“.

Někdy bývá i tabulka, která nás informuje o nebezpečí možnosti úrazu elektrickým proudem, u domácích spotřebičů. Tak se třeba nedoporučuje používat zapnuté elektrospotřebiče při koupání ve vaně. Na to již doplatilo v minulosti mnoho žen, které si stihaly při koupání ještě sušit nebo kulmovat vlasy. Jsou mezi námi odbornice, ale i odborníci, co stíhají při vlastním koupání z vany ještě obsluhovat zapnutou pračku. To je nejen zakázáno, ale hlavně smrtelně nebezpečné.

Ale jsou i tabulky, které nás také varují a informují zároveň, ale na které si již tak moc pozor nedáváme. Jsou to různé tabulky a ochranné nátery ve smyslu jako „Pozor schod“, „Pozor možnost výbuchu plynu“ nebo „Směr k východu“, popřípadě prostý nápis „Nouzový východ“. Také jsou to všechny možné šipky kam se má člověk vydat, když je třeba spěchat a rychle opustit dané prostředí, například společenský sál na diskotéce.

Jsou ale i tabulky, které nás přímo varují před možností výbuchu plynu. Podobné ochranné značení je u skladů s pohonnými látkami, mazivý a technickými oleji, plynovými baňkami (obaly – bombami), jako je třeba nafta, benzin, petrolej, lih, propan butan atd.

Máme ale i jiné tabulky, které již nejsou tak agresivní, i když i tyto je třeba číst a jejich nařízení nebo pokyny je nutno bezpodmínečně dodržovat. Zde bych zařadil tabulky jako třeba „Pšt – ticho léčí“, „Pozor pramen pitné vody“, „Pozor ochranné pásmo pitného zdroje vody“ atd. Ale patří sem i tabulky jako „Neklepat!“ nebo „Nevstupovat bez vyzvání“, což považuji za tabulku doslova nemožnou, protože mi není jasné, jak na druhé straně dveří ví, že k nim do místnosti chce někdo vstoupit a když vstoupit, tak je přeci nutno

být slušný a je tím pádem nutno zaklepat. Ale variant na podobné téma je docela dost. Zde bych ale uvedl i tabulky tzv. legrační. Jako třeba „Přijdu hned“, „Zde bydlí Franta s Olinkou“, „Podomní prodej zakázán“, „Parkovat – dozadu“, ale i jiné roztomilé tabulky s všemožnými vzkazy, jako třeba „Dnes nedělám“, „Dnes nemám na nikoho čas“ nebo „Zítřka bude pršet“.

Pak máme ještě různá ochranná tyčová značení, která nás také informují a jsou obyčejně také vybaveny informativními tabulkami o co se u zmíněné ochranné tyče jedná. Třeba v minulosti byla povinnost, že na všech nádražích v naší republice bylo nařízeno, aby všechny veřejné pitné zdroje byly označeny tabulkou „Pitná voda“. A bylo jedno, jestli je to v Praze na hlavním nádraží, nebo na nádraží v Podlesí.

U tyčových tabulek šlo opět o nebezpečí úrazu elektrickým proudem, což bylo všude tam kde hrozilo, že by se podzemní vedení dálkových kabelů mohla narušit. Podobné to je i u dálkových vedení plynovodů, vodovodů a jiných „produktovodů“. Zde bych chtěl ale upozornit na to, že veřejná síť podzemních vodovodních rozvodů v jednotlivých obcích tyčová značení nemá. Je označována jen malými značkami, které jsou umístěné obyčejně někde na plotě nebo na domě, což je nejčastější způsob. Časté jsou případy poškození vodovodů. Někde se v zastavěné části obce začne kopat, něco se prokopne, obyčejně vodovod, a již je nutno zvednout telefon a volat havarijní službu na vodárně...

Zbývají nám ještě rozebrat zvláštní tyčová znamení s ochrannými tabulkami, a to jsou znamení o státní triangulaci a státní nivelaci.

Musíme si nejdříve osvětlit, co to triangulace a nivelace vlastně je a na co je to vlastně dobré. Jestli má pro občana Malé Moravy vůbec nějaký smysl toto vědět. Jistěže má, ale věřím, že to řadě lidí doposud nic neříká.

Začnu nivelaci.

Zde se jedná o měření zemského povrchu výškově. Podle ní dnes víme, kde ve kterém místě v obci, nebo i jinde venku za obcí a třeba i na kopci vysokém, jak je to kde vysoko nad mořem. Slouží nám to hlavně proto, že víme, kde se má co pěstovat a nebo chovat. Je všem jasné, že v našich nadmořských výškách nebudeme pěstovat tropické rostliny, ale že se i zde dá vypěstovat řada užitečných rostlin, plodin a třeba i ovocných stromů a keřů. Ze stavebního pohledu zase každým stavěním, kam mu jde na stavbě spád, jak má orientovat spád odtokové vody pryč od domu atd. To samé je při plánování a projektování vodovodů, kanalizací, dláždění a podobně. Také se podle toho ví kam nám třeba bude odtékat voda po jarním tání sněhů, případně kde nám poteče přívalová voda při náhlých povodních.

Je to docela zajímavé téma. Jistě si každý všiml, že někde na domech jsou takové zvláštní kovové značky a u nich je ochranná tanulka „Státní nivelace, poškození se trestá“. Jsou to vlastně výškově přesně změřené body, ze kterých se pak vychází při určování přesného výškového měření na stavbách a podobně. Provádí se měření formou tzv. „Nivelace“. Určitě ale někdo se setkal s výrazem „nivelování pozemku“. Je to vlastně dávání, nebo spíše úprava pozemku do roviny. Obyčejně se tento výraz vysky-

tuje při stavbách silnic, chodníků, nebo i nádvorí, okrasných zahrad, při stavbách skleníků, prostě všude tam, kde je žádoucí, aby byla rovina a její povrch aby byl co nejméně svažité. Uvedu ještě další příklady na toto téma, aby to bylo hned každému spíše srozumitelné, třeba dětská hřiště, hřiště na veškeré míčové hry včetně hřišť na kopanou. Hlavní nivelací tah jde údolím kolem řeky Moravy. Zde jsou také umístěné jak jsem výše uvedl ty známé železné značky na domech (třeba opět na nádražní budově v Podlesí, ale i jinde).

Nyní přejdeme k triangulaci a jejího značení. Toto je zase síť bodů, která nám určuje vlastně bezpečné místopisné určení povrchu zemského. Vysvětlím to raději laicky. Na mnoha místech a hlavně na kopcích a různých výhledových místech, odkud je vidět daleko do krajiny jsou umístěny měřické body, které nám tuto triangulační síť zabezpečují. Jak již sám název této statě naznačuje, jedná se o síť trojúhelníkovou a byla jí zasíťovaná (zaměřená) vlastně celá naše zeměkoule.

Tyto body se osazovaly již od doby Rakouska Uherska a výpočty jejich souřadnic se stále měnily, dopřesňovaly a hlavně udržovaly. Nejdříve se osadily body tzv. „Prvního řádu“, pak se tato síť zahušťovala body „druhého“ a „třetího řádu“ a nakonec se ještě doplňovala body pomocnými, které nám zabezpečují ty body hlavní a hlavně umožňují všechny výše uvedené body třeba obnovit, při jejich zničení. Z těchto bodů se pak vycházelo měřicky při zaměřování reliéfu pozemského, dnes bychom to spíše nazvaly měření pro vytváření map. Těsně po druhé světové válce byla prováděna praktická přeměrování po celé planetě a byl několikrát prováděn tzv. „Výpočet křivky (oblouku) po povrchu zemském. Nejdelší oblouk se podařilo změřit od našeho města Aš až do

Vladivostoku, což je přístav na východě Ruska u Tichého oceánu. Od severu na jih se podařilo změřit oblouk od ostrovů Františka Josefa v Severním ledovém oceánu až po nejjižnější pobřeží v Íránu. Na americkém kontinentě to byl oblouk protínající dalo by se říci nakřivo USA a Kanadu. Pak se tato měření dala dohromady a prováděl se společný výpočet povrchu naší planety.

Pro zajištění tohoto výpočtu bylo nutné zabezpečit co největší a nejrozsáhlejší systém triangulačních soustav. Na základě těchto měření byl proveden základní přesný výpočet rozměrů naší Zeměkoule. A lidé (matematici a počtáři) vypočítali zajímavou věc, že naše země není kulatá, ale je ve tvaru hrušky, kdy severní polokoule je vlastně menší než jižní polokoule atd. Musíme si uvědomit, že tato zjištění přišla ještě v době, kdy to nebylo možné ověřit z družice obíhající kolem země, ale bylo to těmito družicemi dodatečně již jen potvrzeno. Ale vraťme se z výšin zase zpět do naší reality.

Z výše uvedených bodů se následně prováděla další přesná měření a na základě nich již se dopřesňovaly všechny mapy. Dnes máme již vlastně vše přesně změřeno a vše je v soustavě GPS již také využíváno, nejen ke zobrazování map, ale hlavně třeba u různých pomůcek pro zjišťování místa, kde se kdo nachází. Třeba je to využito u navigací v autě a podobně.

V přechodném období, kdy se tyto měřicí soustavy teprve tvořily se ještě prováděly matematické a měřicí propočty pro určení významných bodů v krajině, na které je vidět a o kterých se předpokládalo, že v krajině nějaký čas vydrží. Například u nás jsou to vlastně všechny věže kostelů a kaplíček. Většinou se jednalo o jejich špičky, nebo třeba křížky na jejich vrcholech atd.

Sám osobně jsem je využíval pro určení souřadnic v sedumdesátých letech minulého století, když jsem prováděl geometrická zaměřování okraje místních lesů. Měl jsem k těmto měřením vlastně využívat trigonometrických bodů, což jsou ty kame-

ny s křížky osazené na každém kopci. Na ty jsem ale neviděl, protože byly neviditelné (všechny dávno zarostlé v zeleni místních lesů), ale třeba kostel ve Vojtíškově, nebo v Podlesí jsem viděl skoro vždycky dokonale.

Musím jen dodat, že jsem měl tehdy k dispozici zapůjčenou dokonalou dálkoměříčskou soupravu, kde jsem jednak dalekohledem viděl hodně daleko, ale i vlastní měření bylo prováděno laserem na vzdálenosti kolem tří kilometrů a nesměla být odchylka větší než do dvou centimetrů (připustná chyba při měření vzdálenosti).

Souprava byla zapůjčena ze Švédska. Dneska se nám to zdá zcela samozřejmé, ale uvažte, že tato laserová měření byla prováděna zde poprvé v naší republice a teprve na základě těchto zkušeností se uvažovalo o nákupu těchto měřicích souprav pro náš stát. Takže opět byla obec Malá Morava v našem prvním. Moc se o tom neví, jen snad přímí účastníci těchto měření, nebo spíše vedoucí pracovníci řídící tato měření.

Já sám jsem byl překvapen nad dokonalostí těchto přístrojů. Přehlédl jsem třeba z jednoho místa nad Vysokým Potokem prakticky skoro celou obec, celé údolí Moravy od Červeného Potoka až po Žleb. Hned jsem se ptal, jak, kdy a kde tuto soupravu vyráběly a bylo mi řečeno, že se vše připravovalo pro vojenské účely za druhé světové války, ale švédský výrobce to nechtěl dát fašistickému Německu a čekal až na dobu po válce. No a po válce se našlo hlavně mírové uplatnění i když ve vojensktví to mělo ihned prioritu. Dnes se používá laseru při všech měřicích, ale i stavebních pracích docela běžně i když dálková účinnost zaměřovaného paprsku je daleko kratší, ale pro práci na kterou se používají tyto měřicí prostředky to docela stačí. Ale to jen na okraj.

Vrátím se ještě k těm triangulačním bodům.

Každý z nich je zabezpečen žulovým kamenem s křížkem. Jen na horách, což u nás bylo v Tatrách, nebo třeba v Rakousku v Alpách se na vrcholech hor vytesal do skály křížek. Tedy když nešel nijak osadit žulový kámen s křížkem. Každý hlavní triangulační bod jak jsem již uvedl má v nevelké vzdálenosti několik bodů pomocných zajišťovacích. Jen uvedu, že každý hlavní triangulační bod měl v hloubce jednoho metru pod kamenem ještě pojišťovací značku, ale pod ní ještě dalšího půl metru další zajišťovací značku. Body nižších řádů měly jen jednu podzemní zajišťovací značku. Při zásadním přeměrování, které se provádělo těsně po druhé světové válce (doba kdy se ještě velmocí dokázaly spolu domluvit) byla nad každým triangulačním bodem postavena měřicí věž (dřevěná – vlastně taková dřevěná rozhledna, byla postavena vojáky naší armády, protože žádná jiná civilní organizace by je nebyla v té době schopna postavit, tedy takové množství – na každém kopci v naší republice, tak rychle, jak bylo požadováno, i vlastní měření pak nakonec prováděli vojenští zeměměřiči) a byly vykáčeny hlavní směry pozorování tak, aby bylo prakticky na všechny požadované směry dobře vidět. A tyto měřicí věže tam pak po několik let stály než je někdo zbouřal a dřevo ukradl, nebo steřealy a spadly samy. Po provedení měření již opravdu sloužily jen k vyhlídkám do kraje. Uvažte, že stály oprav-

du na každém kopci, což samo o sobě bylo velmi zajímavé a již se s tímto fenoménem naší krajiny a hlavně hor nikdy nesetkám.

Protože jsem starší ročník, tak si je ještě tak trochu pamatuji. Velmi zajímavé to bylo na vrcholu Kralického Sněžníku. Tam stály tyto dřevěné věže dvě a ještě k tomu kamenná vyhlídková věž k tomu. Docela divné, ale bylo to tak, protože se naše a polská měřicí skupina nebyla schopna dohodnout, která měření jsou lepší (přesnější). Pro vaši informaci jen uvádím, že to nakonec bylo naše „české“ měření, které bylo uznáno jako kvalitnější, přesnější a tím pádem pro mezinárodní výpočty vhodnější. Poláci to sice neradi přiznávali, ale nakonec to uznali sami, že naše měření jsou zde přesnější a kvalitnější (V Krkonoších, ale i jinde na našich společných hranicích to bylo to samé).

Ale obě dvě věže na Sněžníku nějaký čas stály vedle sebe dál. Jako chlapec jsem na to koukal a říkal si, co je to za zajímavost, nebo spíše jak je asi ten kopec (Kralický Sněžník) tak důležitý, že na něm jsou věže dvě a všude jinde je jen jedna.

Do dnešních dnů nám zbyly na všech kopcích a vrcholech hor ty kameny s křížky a u nich červenobílá ochranná tyč s tabulkou „Státní triangulace, poškození se trestá“. Každý ten kámen má několik souřadnic v různých matematických soustavách, ale má i stanovenou svou nadmořskou výšku. Tyto pak obvykle nalézáme vyobrazeny v turistických, nebo lesních porostových mapách.

Na závěr bych jen chtěl ještě jednou upozornit všechny zdejší čtenáře, že informačních tabulek je třeba si vždy všimnout a jejich pokyny respektovat. Usnadňují nám vlastně náš život. Uvedu příklad, jeden kamarád si zakoupil v jednom věhlasném butiku ve Vídni nové kalhoty. Navštívil jiného kamaráda, který ale doma choval psa obranáře a na bránci u domu měl proto informační tabulku „Pozor zlý pes“. Ten můj známý tuto tabulku nerespektoval a následně se z domu rychle pakoval – s natrženými kalhotami.

Tomu psovi bylo naprosto jedno jaké jsou to kalhoty, a či je zrovna ten „ zadek“. Neměl tam bez jeho pánička co dělat. Měl počkat až si pro něj někdo z domácích přijde. Neposlechl tabulku a bylo po lukrativních kalhotách a čtyři zakousnuté tesáky k tomu navíc. Pak spolu dva měsíce nemluvíli.

To byl opravdový, ale spíše veselý příběh, těch smutných je více, ale o těch zde nechci raději psát.

Za rozmístování a umístování bezpečnostních, nebo ochranných tabulek zodpovídají jednotliví správci příslušných zařízení, případně třeba i majitelé těchto nemovitostí, kde je třeba tabulku umístit. Proto dnes již není výjimkou, že se v zimě setkáme s tabulkou „Pozor padá sníh a led se střechy“, atd. Nebo „Pozor příslušné pole bylo ošetřeno jedovatým postřikem“. Takové tabulky nikdo nemá rád, ale je vždy lepší když nás na nějaké nebezpečí, které tu hrozí včas upozorní, než se nám něco nepříjemného stane.

Ludvík Vrána
Foto Petr Mahel

Vzteklina

V nedávné době bylo ve vaší obci provedeno hromadné očkování proti vzteklině u psů. Proto jsem se rozhodla vám trochu toto onemocnění přiblížit.

Vzteklina neboli rabies či lyssa je akutní virové onemocnění nervového systému. Je to nebezpečná nákaza končící smrtí nakaženého jedince. Toto onemocnění napadá nejen psy, kočky, lišky, ale všechna teplokrevná zvířata, jako skot, koně, kuny, jezevce, srnčí zvěř a mnoho dalších a hlavně je přenosná na člověka. První zmínky o vzteklině jsou z doby 3000 let před naším letopočtem.

Vyskytuje se celosvětově a na africkém kontinentě je známa 5 sérotypů.

Jak už jsem se zmínila na začátku, je to virové onemocnění a jeho původcem je vir z rodu *Lyssavirus*. Díky povinnému každoročnímu očkování se podařilo radikálně snížit výskyt této nebezpečné nákazy. Česká republika je prostá vztekliny, což znamená, že se zde toto onemocnění nevyskytuje. Očkování se provádí povinně u psů, ale jsou vakcíny vyrobené i pro kočky a provádí se i imunizace velmi citlivého zvířete na vzteklinu, a to lišky. Zde se provádí vakcinace za

pomoci tzv. orálních návnad, které v sobě obsahují látky vyvolávající imunitu proti vzteklině. Tyto návnady se rozmístí převážně letecky v určitém období po celé České republice v lesích. Po pozření návnady dochází k imunizaci lišek. Tyto návnady jsou sice bezpečné pro naše domácí mazlíčky, ale to neznamená, že je vhodné, aby je váš pes jedl.

Jak vlastně vzteklina probíhá?

Je to onemocnění s relativně různě dlouhou dobou klinických příznaků. U psů se příznaky objevují již během 3 dnů po nakažení, ale například u koní se klinika může objevit až za 15 měsíců. Doba od nakažení k prvním příznakům je různá i díky množství viru, místě pokousání, vnímavosti zvířete a bezprostředním ošetření rány.

Po objevení se prvních příznaků celé onemocnění probíhá rychle a do několika dní dochází k úhynu nakaženého jedince.

Nejčastěji dochází ke změnám chování, jako nezvyklá přítulnost nebo častěji se vyskytující agresivita, nepoznání svých pánů, zmatené běhání, vytí, kousání, zvýšené slinění a polykání různých předmětů. Vše během pár dní končí paralýzou končetin, kómatem a úhynem.

Přenos tohoto onemocnění je možný pouze slinami od nakaženého zvířete. Tato nemoc je neléčitelná.

Jediným prostředkem v boji proti této nebezpečné naze je pravidelné očkování. V České republice je vakcinace povinná ze zákona a každý pes musí být poprvé naočkován mezi 3. až 6. měsícem věku inaktivovanou vakcínou a následně každoročně přeočkován. Proto má majitel svého psa povinnost si očkování hlídat a s dostatečným předstihem přijít na každoroční přeočkování.

MVDr. Kateřina Divišová
veterinární lékař, Hanušovice

Chléb a jeho historie

Tak všední potravina, jakou je chléb, urazila v naší historii více než 12 tisíc let. Vraťme se do neolitu a starověkého Egypta, abychom si připomněli, jak to bylo těžké bez pekárny a supermarketů.

Těžké začátky

Počátky pečení chleba spadají až do neolitu. To znamená, že mluvíme o době někdy okolo 10 000 let před naším letopočtem. V této době, kterou jinak označujeme také jako mladší doba kamenná, se stává hlavním zdrojem obživy zemědělství a nahrazuje tak dosavadní lov zvěře. Pečení chleba od té doby procházelo neustálým vývojem, a to v závislosti na dostupnosti základních surovin a také na vývoji technologií. Další vliv měly samozřejmě různé společensko-kulturní zvyky. A nesmíme zapomenout na chuť a zastánce zdravé výživy. První typy chlebů byly chleby nekynuté. Mezi ně patří například pitta nebo naan. Díky své měkkosti a tenkosti dobře posloužili jako základ dalších pokrmů, jako jsou různé taštičky, plněná pečiva a také pizzy. Pitta má svůj původ v arabské kuchyni a naan zase v indické.

Rozmanitost druhů

Různost typů, ale i ingrediencí, nevznikala náhodně, nebo z rozmaru pekařů, kteří chtěli obměnit své nabízené portfolio. Bylo to především na základě dostupnosti surovin, které se při výrobě různých druhů chle-

ba a chlebových placek používají. Až později se zjišťovalo, jaký který druh je kvalitnější a prospěšnější našemu zažívacímu traktu. A tak vznikly různé variace obilnin, tloušťky, tvaru a vzhledu.

Kvasnice až později

Je zajímavé, že se podle archeologických záznamů kvasnice při výrobě chleba začaly používat až okolo 4000 let před naším letopočtem. A to právě v Egyptě. Jak se vlastně podařilo kvasnice objevit, je dodnes otázkou. Někteří lidé jsou zastánci tvrzení, že to byla vlastně nehoda. Pro většinu z nás je však mnohem důležitější fakt, že ve stejné době, kdy se peče první kvasnicový chléb, vzniká i první pivo a je položen základ pivovarnictví.

Starověký Egypt

Ženy ve starověkém Egyptě mlely pšenici až jim vznikla mouka. Z mouky pak odstranili nečistoty a muži do mouky bušili, aby získali jemné zrnko. Velmi často pak do těsta přidávali různé příměsi jako například sezamová semena, med, ovoce, bylinky. Ale tehdy to bylo mnohem složitější než se nám dnes může zdát. Osm stop vysoké obilí bylo sklízeno ručně pomocí dřevěných zahnutých mačet, které se podobaly dnešním srpům a kosám.

Chléb v písmu

Všichni jistě víme, že se ve starověkých kulturách používalo obrázkové písmo. Vědci zkoumali znaky, které obsahovaly ovály

a zvláštní obrazce připomínající kynoucí chléb. Netrvalo to dlouho a tato jednoduchá sestava obrázků dostala jasný význam. Na obrázku bylo zřetelně vidět několik bochníků chleba různé velikosti a v ošatce kynoucí těsto na chléb.

Římané

Římané si v době svých velkých říší a Césarů oblíbili hned několik druhů chleba. Mezi ně patřil například ústřicový chléb (pojídáný s ústřicemi), chléb z trouby, tenký chléb, bohatý chléb z vajec, mléka a másla a podobně. Bohatý chléb byl ovšem určen pouze privilegovaným osobám.

Pekaři a pečení

V dávných dobách se egyptští pekaři potýkali s velkým problémem. Bylo velmi těžké odstranit malé kamínky a zrnka písku z jemné mouky. Proto se písek stal v té době neodmyslitelnou součástí chleba. Bohužel přítomnost písku v potravě vedl ke vzniku různých problémů se zuby a dokonce závažných chorob, které končili i smrtí. V současné době můžeme v chlebu výjimečně nalézt zapečenou myš, hmyz, nebo zatoulaný hřebík. I přesto nás chléb provází od nepaměti a bez pekařského umění si dnes nedokážeme představit naši všední kuchyni.

Připravila
Kamila Tóthová

Deja vu

Je pozdní odpoledne, vcházím do prázdného baru a sedám si ke stolu u okna.

Přichází barmanka, objednávám si kávu a skleničku skotské whisky, moji oblíbenou kombinaci.

Zítřka mě čeká předem domluvené interview se známou populární zpěvačkou, dlouhodobě žijící ve Velké Británii, jež přijela do svého rodiště na rodinnou oslavu. Pracuji v redakci regionálních novin a vedu kulturní rubriku. Působím zde více než deset let a patřím již tak trochu k redakčnímu inventáři. Příprava na zítřejší interview mi nezabrala mnoho času, protože podobných jsem již dělal mnoho.

V uších mi zní poslední věta šéfredaktora: „Nezapomeň, že naše čtenářky se nejvíce zajímají o partnerské vztahy minulé, současné i budoucí. Čím více pikantností, tím lépe.“ Větu znám z paměti, protože ji často opakuje.

Z nudy se rozhlížím po místnosti. Bar je prázdný, jen v opačném rohu sedí osamělá mladá žena a něco sepisuje. Právě dopsala stránku a hledá v kabelce další papír, aby mohla pokračovat v psaní, žádný ale nenalezla. Prosi tedy barmanku o pár útratových lístků. Barmanka souhlasí a žena začíná opět psát. Usrkává chladnou kávu a zapaluje další cigaretu. Je dokonale zaujatá

psaním, a zdá se, že vůbec nevnímá okolní prostor.

Její chování mě něčím popuzuje a současně i přitahuje. Jsem rád středem pozornosti a zájem o moji osobu mě těší. Nemám bohužel žádný papír, vše píšu do počítače. Škoda, byl by důvod k seznámení.

Za léta novinářské praxe používám drzé jednání jako běžný způsob komunikace. Opuštím stůl s dopitou kávou a jdu ke stolu ženy.

„Dobrý den, neznáme se, jste mi nějaká povědomá,“ pronesu tuhle jednoduchou a často používanou frázi.

„Dovolíte, abych si k vám přisednul?“ Nečekám na odpověď, drze si sedám naproti ženě a odsunuji část popsaných papírů.

„Nemám pocit, že bych vám dovolila si přisednout,“ odpovídá příjemným hlasem, ale značně rozčileným. Je velice pěkná, moc se mi líbí a získávám mlhavý pocit, že ji musím přece jenom znát. Pátrám v paměti, ale nemohu si žádnou vzpomínku vybavit. Její tmavohnědé vlasy jsou staženy do copu. Oči má jakoby vytesané ze švédského zelehněného mramoru. Dívám se jí drze do očí a připadám si, jako bych se snažil vidět dno hlubokého moře, které vidět nemohu, ale přesto vím, že tam hluboko někde je. Hladina se začíná vlnit a viditelnost se stále

zhoršuje. Cítím vnitřní napětí a mírný tlak v okolí srdce. Něco mě zneklidňuje a ztrácím pocit intelektuálního nadhledu.

„Můžu se zeptat, co to píšete? Jsem novinář a zajímá mě to profesně,“ jemně ji upozorňuji na důležitost své osoby.

„No a co má být, novinářinu může dělat kdejaký osel, který jenom trochu umí psát. Blbých a povrchních novin se u nás poslední dobou urodilo víc než hub po dešti.“

Je velmi bystrá a patřičně si vychutnává moje uražené ego.

„Opravdu mě zajímá, co píšete. Vypadá to na nějakou povídku,“ snažím se odpovědět klidně a bez podráždění.

Žena zpozorovala, že se snažím přečíst část textu napsaného na útratový lístek a kvapně všechny popsané papíry skládá na hromádku, kterou schovává do tašky.

„Pěkně vám děkuji za vyrušení. Dnes jsem se těšila, že něco napíšu, ale s vámi to nejde, nerespektujete moje soukromí, nic jiného než vy sám vás ve skutečnosti nezajímá. I kdybych vám řekla, co píšu, budete si ve své nabubřelosti myslet, že to asi bude nějaká neumělá pitominka, protože jediný kdo tady umí psát jste samozřejmě vy, novinář. Na jednu otázku vám ale odpovím. Ptal jste se, jestli se neznáme? Známe se déle, než si vůbec dovedete představit, ale býval jste úplně jiný člověk, byla radost se s vámi bavit. Víc vám neřeknu, musím odejít.“ Volá barmanku, platí účet a chvatně odchází.

„Jak se jmenujete a kde vás najdu?“ volám na ženu, ale moje otázka zůstává bez odpovědi.

Dívám se za odcházející ženou a cítím zvláštní prázdnotu, něco tajemného odešlo s ní.

„Prosím vás, kdo byla ta žena, znáte ji?“ ptám se barmanky.

„Nevím, ještě jsem ji zde neviděla,“ odpovídá.

Objednávám si ještě jednu whisky s minerálkou a nepřítomně koukám z okna. Snažím se za každou cenu vybavit si, odkud se můžeme znát, ale opět se mi nic nevybavuje, ať se snažím sebevíc. Násilně se snažím myslet na něco jiného, ale nemohu se odpoutat od úvah o tajemné ženě. Kdybych zde byl sám, tak si myslím, že se mi vše jen zdálo. Po několika dalších whisky se mi to konečně podařilo, ale za cenu mírné opilosti.

Další den bylo domluveno interview se zpěvačkou. Dostavila se ve stanovenou dobu. Již podle toho, jak byla nalíčená a oblečená, bylo zřejmé, jak dbá na dobrou image.

Vše probíhalo podle předem připraveného scénáře. Postupně jsem získával přesvědčení, že se rozhovor dal uskutečnit i bez zpěvačky na základě starších interview publikovaných v jiných periodikách. I když jsem se bránil představě, že práce, kterou dělám, není tvůrčí a je přizpůsobena pouze požadavkům čtenářů, přesto jsem tento pocit získal. Neustále jsem obě ženy srovnával a zpěvačka se mi jevila jako krásná harfa, které chybí struny. Jak rád bych místo nudného interview napsal krátkou povídku ze včerejšího dne.

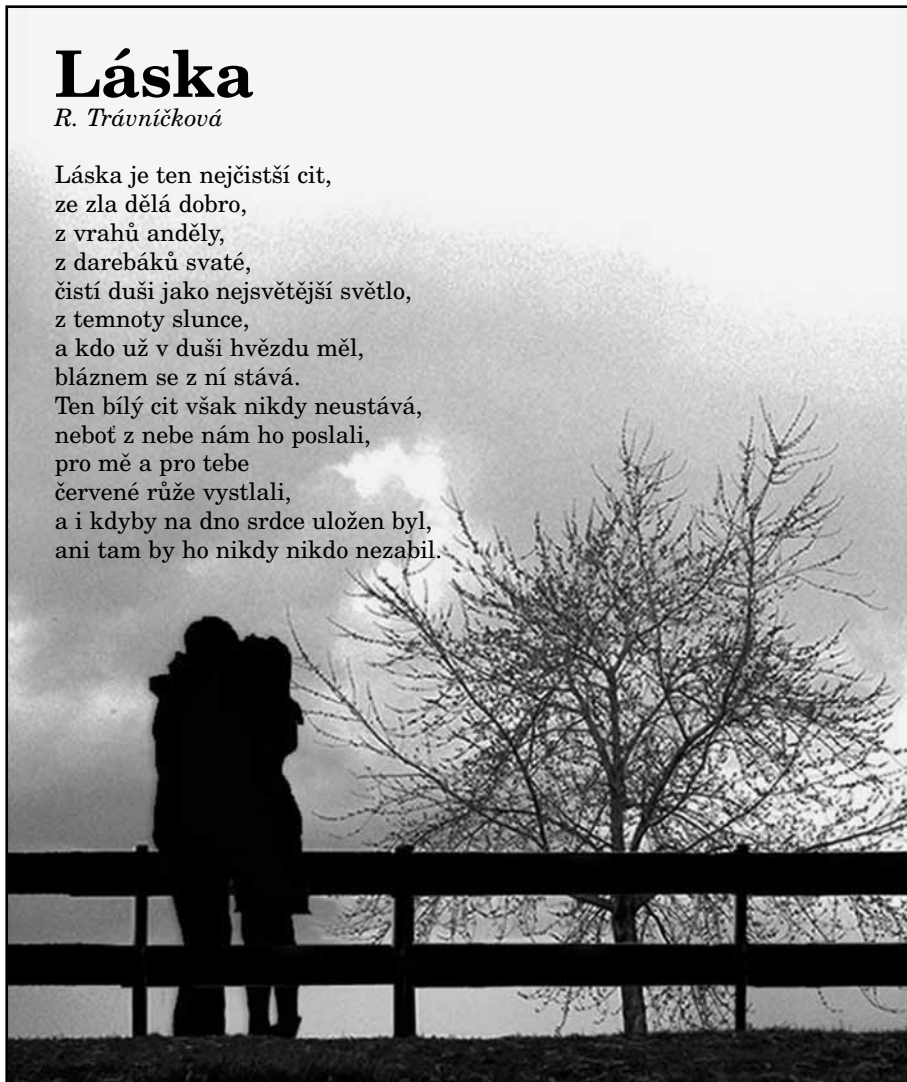
Po skončení rozhovoru jsem si upřímně oddechnul. Do redakce pošlu interview pomocí internetu. Zůstanu ještě jednu noc v hotelu a budu doufat, že ji opět uvidím.

Stanislavský

Láska

R. Trávníčková

Láska je ten nejčistší cit,
ze zla dělá dobro,
z vrahů anděly,
z darebáků svatě,
čistí duši jako nejsvětější světlo,
z temnoty slunce,
a kdo už v duši hvězdu měl,
bláznem se z ní stává.
Ten bílý cit však nikdy neustává,
neboť z nebe nám ho poslali,
pro mě a pro tebe
červené růže vystlali,
a i kdyby na dno srdce uložen byl,
ani tam by ho nikdy nikdo nezabil.

OLŠOVÁČEK[©]

PŘÍLOHA PRO DĚTI

Všichni jsme součást přírody

Na svatého Jiří, vylézají hadi a štíři – tak se praví v pranostice, která v kalendáři připadá na 24. dubna. A je to pravda. Na jaře hadi vylézají ze svých děr, páří se a přivádějí na svět mláďata. Někteří z nich jsou jedovatí. U nás v České republice ale žije jen jeden jedovatý had - zmijs obecný. Možná jste se teď lekli, vždyť na jed se umírá. Ale my vás nechceme strašit a ani nemůžeme. Protože pravda není tak hrůzostrašná, jak si mnozí povídají a jak by se mohlo na první pohled zdát.

Zmijs obecný je přísně chráněná, a to nejen u nás, ale i jinde na světě. A i přesto jí rychle ubývá. Jedním z důvodů je i to, že se jí lidé bojí a často ji bezdůvodně zabíjejí. Přitom je to plachý had, který před člověkem prchá. A i když ji náhodou překvapíme a zaskočíme někde, kde utéct nestačí, sama na nás nezaútočí. Jen esovitě stahuje tělo, točí se do spirály a hrozí. Je to její obranná reakce. Může provádět výpady hlavou, ale když nemusí, neuštkne. Uštkne však, pokud na ni šlápne nebo jí chceme nějak jinak ublížit a dostaneme se do její bezprostřední blízkosti. Když se to opravdu stane, je to nehoda a je třeba zajít k lékaři na ošetření. Pro zdravého člověka ale zmijs kousnutí není smrtelné. Nebezpečné a život ohrožující může být pouze pro malé děti, staré nemocné lidi, alergiky, anebo v případě, pokud se zmijs trefí rovnou do tepny a jed přejde přímo do krve. V těchto případech je třeba zvýšené pozornosti.

Až tedy příště půjdete po lese, pozor, kam vaše nožky šlapou, a pokud i tak se vám podaří, že překvapíte Zmiji a ona překvapí vás, opusťte v klidu toto místo a udělejte to nejlepší pro sebe i pro vaši klikatou, chvilkovou společnost. V lese totiž nikdy nejsme sami. Bydlí v něm plno jeho obyvatel a my musíme respektovat jejich domov i je samotné. V přírodě všichni žijeme jeden s druhým a jsme na sobě vzájemně závislí, i když jsme

každý jiného druhu. Když si poníčíme přírodu a její obyvatele, poníčíme i sami sebe, protože i my jsme součástí přírody.

Věděli jste, že kdyby například nebyl hmyz, neměl by kdo opylovat většinu rostlin, téměř nic by se neurodilo a život na naší planetě by nebyl možný? Ano, tak jsme všichni jeden pro druhého důležití.

Hádanka

Milé děti, dnešní hádankou je slovo, kterým nazýváme člověka, jenž bezdůvodně a pro vlastní potěšení ničí a rozbíjí věci kolem nás.

Toto slovo jsme převzali od germánského barbarského kmene, který se tak nazýval, a který proslul svou krutostí, drancováním a pustošením Římské říše v pátém století před naším letopočtem. Na území Říma se tito nájezdníci dostali po zamrzlé řece Rýn na Nový rok 406 p. n. l. Víte už, o koho se jedná? Odpovědi můžete posílat na nový e-mail, určený jen pro Vás: olsovacек@email.cz

Správné odpovědi uveřejníme v příštím čísle, nezapomeňte proto napsat své jméno.

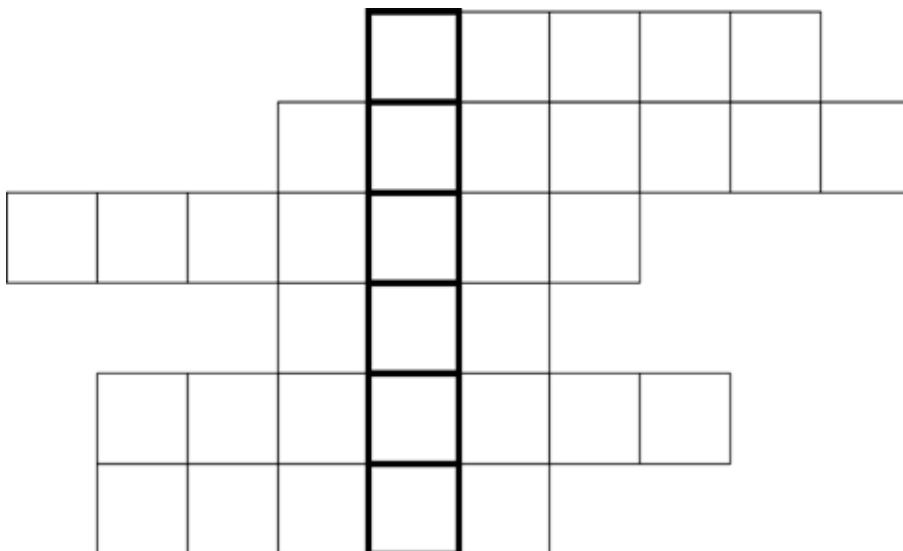
Odpověď na hádanku z minulého čísla

Pro naše životní prostředí je šetrnější propiska, vyrobená z papíru, než ta, vyrobená z plastu. A to z toho důvodu, že když odhodíme papír, rozkládá se v přírodě asi 4 měsíce, než úplně zmizí, zatímco např. plastový kelímek se rozkládá 70 let. Pokud ale budeme odpad třídit a odkládat tam, kam patří – tedy do kontejnerů, materiály se budou recyklovat a opětovně využívat, a tak naše životní prostředí ochráníme.

Správná odpověď k nám však žádná nedorazila.

Křížovka s tajenkou

1. Ptačí lékař stromů s červenou čepičkou
2. V pacičkách oříšek, rezatý kožíšek
3. Na jaře se líhne z vajíčka, má hebka a žlutá peříčka
4. Tíse se vine travou, dlouhé tělo s malou hlavou
5. Trylky a krásná píseň, při jeho zpěvu mizí tíseň
6. Pilná a medová, žihadlo uschová

No a na závěr přejeme všem školáčkům a školákům pěkné prožití letních prázdnin a jejich učitelům a vychovatelům zasloužené odpočinku a nabytí sil do nového školního roku.

Připravili

Petr Mahel a R. Trávníčková

Vážené čtenářky, v minulém čísle jsme napsali o pampeliškovém medu. Jak jsme ale už informovali, slovo med se podle zákona nesmí uvádět, a tak jsme spolu se členy nově zakládající organizace Království Králický Sněžník vymysleli dva názvy, které mají propagovat výrobky od Králického Sněžníku – a sice „květopyl“ a „květnar“. Také jsme se poptali u výrobců sklenic, kolik by stála výroba originální sklenice. Byli jsme překvapeni, že jen forma činí až do půl miliónu korun. Dále jsme zjišťovali, co říkají české normy na výrobu potravin a vznesli dotaz na státní zemědělskou a potravinářskou inspekci. Tam jsme se dozvěděli, že nejde o prodej ze dvora, jako je tomu u přebytků ze zahrady a živočišných produktů, lze ale vyrábět doma, pokud splňujete příslušné normy, o kterých se můžete dočíst na portal@szpi.gov.cz.

Pokud máte zájem, můžete na naši e-mailovou adresu Devítky posílat Vaše vlastní názvy medu z pampelišek a také návrhy sklenic. Třeba budou lepší, než ty naše.

Dnes se budeme věnovat smrkovému jehličí.

Med ze smrkových výhonků

Natrháme si 40 dkg mladých, světlounce zelených štětiček ze smrku, co teď právě vyrůstají (trháme na čistém místě bez výfukových plynů!). Skutečně jen ze smrku, nepoplést s tisem!

Smrkové štětičky v hrnci svařujeme se 3/4 l vody a vaříme půl hodiny od bodu varu. Nejlépe večer a necháme zakryté louhovat do rána. Vychladlé dobře scedíme, výhonky ještě vymačkáme, abychom nepřišli o cennou tekutinu.

Přecezený odvar pak s 1 kg krystalového cukru svařujeme na požadovanou medovou konzistenci - během míchání stále kontrolujeme hustotu kápnutím na studený talířek, ať to nepřevaříte. Med pak nalijeme do malých skleniček, zašroubujeme a necháme dnem nahoru vychladnout.

Takto připravený med je vhodný na průdušky, kašel, zvyšuje imunitu, rozpouští hleny, zmírňuje revma, tiší bolesti končetin, svalů a záněty šlach, podporuje prokrvení kůže. Užívá se 1 polévková lžice každé ráno. Pokud je to onemocnění chronické a stále se vrací v určité době, je dobré užívat preventivně, a tak se zabránit propuknutí nemoci. Nejlepší je poradit se se svým lékařem o případných vedlejších účincích.

Olšovská kaše

Ingredience: 1 hrnek pohankových vloček, 1 cibule, 3 lžice oleje, sůl, pepř, 2 - 3 stroužky česneku.

Postup: Vločky zalijeme vařící vodou asi 1,5 cm nad vločky. Přikryjeme utěrkou a pokličkou. Zatím na oleji osmažíme pokrájenou cibuli. Až zesklouvnou, přidáme vločky, promícháme, podle chuti osolíme, opepříme, případně přidáme prolisovaný česnek (není nutné).

Olšovská pomazánka

Ingredience: 1 pórek, 2 větší jablka, sůl, bílý mletý pepř, citrónová šťáva, 200 g zakysané smetany, 2-3 lžice majonézy.

Postup: Pórek nakrájíme najemno, jablka nahrubo nastrouháme, přidáme k pórků a zakapeme citrónovou šťávou. Osolíme, opepříme, smícháme se smetanou a majonézou. Mažeme na čerstvé pečivo.

Sněžnický bylinkový tvaroh

Ingredience: 100 g polotučného tvarohu, 10 g bylinek (bazalka, petržel), špetka soli, 100 g mrkve.

Postup: Tvaroh smícháme se solí a najemno posekanými bylinkami. Podáváme s tyčinkami nakrájenými z mrkve.

Alena Turoňová

A co na smrk říká lidové léčitelství?

V lidovém léčitelství byly známy léčivé síly mladých větviček, šišek a pryskyřice, které obsahují terpentýnovou silici. Ta rozpouští hleny, čímž uvolňuje dýchací cesty a usnadňuje vykašlávání, zmírňuje revma, tiší bolesti končetin a svalů, stejně jako záněty šlachové pochvy. Pryskyřice se nanáší na kůži, čímž podporuje prokrvení.

Mladé smrkové výhonky obsahují velké množství vitamínu C, jenž odvádí z těla toxiny a posiluje imunitu. Mladé smrkové výhonky a šišky sbíráme v dubnu až květnu.

Čaj ze smrkového jehličí léčí záněty dásní.

Smrkové větvičky a šišky se užívají též při léčebných koupelích - pomáhají při katarrech dýchacích cest, bolestech kloubů a končetin, poruchách prokrvení, nervozitě, nespavosti a celkové vyčerpanosti.

Uhlí ze smrkového dřeva pohlcuje jedy ve střevech a má dezinfekční účinky.

V aromaterapii má široké využití silice ze smrkového jehličí - aplikuje se formou inhalací, koupelí a masáží. Při revmatismu, vyčerpanosti a onemocněních dýchacích cest lze tento silný olej užívat rovněž vnitřně, avšak výhradně ředěný, například medem, smetanou, vlažným čajem nebo vodou.

Předávkování siličným olejem ze smrkového jehličí může vyvolat alergickou reakci,

bolesti hlavy, zvracení, a dokonce závažné poškození centrální nervové soustavy!

Smrkový med

Mladé smrkové či jedlové výhonky nasypeme do sklenice, zalijeme vodou a necháme 4 dny stát na slunci.

Pak tekutinu přelijeme do hrnce, přidáme listy lesních či zahradních jahod a na mírném ohni vaříme asi 20 minut. Nakonec scedíme, smícháme v poměru 1:1 s cukrem a vaříme do zhoustnutí. Plníme do sklenic a ihned uzavřeme. Jíme několik čajových lžiček denně. Smrkový med usnadňuje vykašlávání při silném kašli, kataru hltanu, bronchitidě a chřipce. Obzvláště vhodný je pro děti.

Inhalační odvar z mladých výhonků

Necháme vzkypět 2 až 3 polévkové lžice sušených větviček v 1 l vody a ihned stáhneme z plotny, abychom nezneškodnotili siličný olej. Inhalujeme několikrát denně vždy 10 až 15 minut. Odvar pomáhá při astmatu, bronchitidě, onemocnění plic a kataru vedlejších dutin.

Sírup ze smrkových jehliček

V 500 ml vody krátce povaříme 1 kg čerstvých jehliček, odstavíme, zakryjeme a 1 až 2 hodiny vyluhujeme. Přecedíme a doplníme vodou do objemu 1 l. Přidáme 1 kg železovcového cukru, znovu povaříme a plníme do sklenic. Užíváme jako sladidlo, mažeme na chleba, přidáváme do čajů proti kašli a nachlazení.

K celkovému posílení organismu se užívá 1 čajová lžička denně.

Čaj ze smrkových jehliček

Zalijeme 10 g sušených jehliček 200 ml studené vody a necháme asi 12 hodin stát. Přivedeme k varu a 10 minut zakryté vyluhujeme. Pijí se 2 šálky denně, čaj je možné osladit medem. Po týdnu léčby týden vynecháme. Čaj pomáhá při kataru dýchacích cest, chrapotu, kašli, revmatismu a nervozitě, lze ho použít i jako močopudný prostředek.

Tinktura ze smrkového jehličí

Smícháme 1 ml siličného oleje ze smrkového jehličí s 5 ml 90% alkoholu. Užíváme až 3× denně po 10 kapkách.

Smrková „voda“

Zalijeme 2 díly čerstvých smrkových větviček, 1 díl plodů jalovce a 1 díl květů levandule 70% alkoholem a necháme 3 týdny stát na slunném místě, občas protřepeme. Potom „vodu“ scedíme a skladujeme v temnu. Hojí bolesti svalů a kloubů, zmírňuje revma, artritidu a odstraňuje nádory vzniklé městnáním. Smrkovou „vodu“ neužíváme vnitřně!

Smrková koupel

Povaříme 1 kg jehliček a mladých šišek v dostatečně velkém množství vody a asi 30 minut vyluhujeme v zakryté nádobě. Po vyluhování slijeme a přidáme do připravené koupele. Užívá se při nervozitě, nespavosti, nachlazení a bolestech svalů a kloubů.

O Lenivkách na poli se lnem

Lukáš prohlížel zásoby lnu, srovnaných pod střechou domku. Byly tu uložené stonky suchého, ještě nevyčištěného lnu, ale i přize zbavená koudele. Čelo se hospodáři krabatilo starostmi. V loňském roce se úroda příliš nevydařila a rok před tím také ne. Lnu bylo málo. Celou zimu jeho žena Lidunka spřádala na kolovrátku tenkou lněnou nitku a Lukáš po večerech tkal na stavu bílé plátno. Nyní, když už zima opouštěla vojtiškovský kraj, len se z půdy také ztratil.

Na jaře, až sníh sešel z polí a hlína oschla, zasel Lukáš na poli pod lesem len. Malá hnědá semínka rozhazoval pravidelně po poli, aby rostlinky, které z nich vzejdou, měly dostatek slunečního světla a vláhy. Pole se brzy zazelenalo, ale stonky rostly pomalu. Ostatním sedlákům se již pole modrala kvetoucím lnem, ale Lukášovi ne a ne dorůst do potřebné výšky.

Chodil smutný kolem lněného pole a myšlenky se mu stále vracely k prázdné půdě, která čekala

na sklizený len. Hlavu smutkem skláněl níž a níž. Najednou uviděl malý modrý stříviček.

„Kdopak tu ztratil tak malý stříviček?“ podívil se Lukáš. Uchopil stříviček a přinesl ho domů. Jak Lidunka uviděla modrý stříviček, spráskla ruce a hořekovala: „Na našem poli tančí žínky Lenivky. Kazí nám úrodu lnu. Šlapou po rostlinách a udusávají hlinu. Proto nám len neroste.“

Lenivky byly líné a zlé žínky. Většinou bydlely v lese, ale když si usmyslily, vybraly si stavení a chodily tu škodit. Tentokrát si vybraly stavení Lukáše a Lidunky.

V malé chaloupce na kraji Vojtiškova bydlela moudrá babička Helena. Lidunka se vypravila za ní, aby jí poradila, jak se má Lenivky zbavit.

„Vím, jak se Lenivky zbavíte,“ řekla babička Helena. „Lenivky jsou zlé a nepřející, ale rády se parádí. Ušij čepčky z lněného plátna a na každý vyšij modrou nitkou květek lnu. Potom zanes čepčky na okraj pole, ale až pod les.“

Lidunka šla čepčky, vyšívala modré pětিলísté kvítky. Prsty už měla celé rozpíchané, ale nepřestala, dokud nebyly čepčky hotové. Potom je s Lukášem zanesli pod les na okraj lněného pole. Přidali i malý modrý stříviček.

Netrvalo dlouho a Lenivky se přišly podívat na nachystanou parádu. Každá si vzala jeden čepček a zmizely v lese. Teprve nyní se pole svěže zazelenalo, stonky dorostly a na nich rozkvetly modré pětिलísté kvítky lnu. Včely je opylovaly a pak se začaly tvořit pětiboké tobolek a v nich dozrávala semena lnu. Lukáš již nebyl smutný. Spokojeně obcházel pole. Stonky budou mít pěkná dlouhá vlákna a ze semen vytlačí dosti lněného oleje.

Na podzim len vytrhali, nechali ho smáčet deštěm, sluníčkem a větrem vysušit. Potom ho navozili do stodoly a vymílali semena, vyčistili dlouhá lněná vlákna od suchých stonků, koudele a kořenů. Čistý len nanosili pod střechu. Úroda byla bohatá. Lidunka zase předla za zimních večerů tenkou bílou nitku na kolovrátku, natáčela ji na vřeténko a Lukáš tkal pevné lněné plátno.

A Lenivky? Ty zmizely v lese a už se nikdy neukázaly.

Milena Brňáková

Črty z moravských dějin

Vojenská hegemonie husitů

V roce 1426 se připravovalo tažení Albrechta Habsburského proti husitům, ale ti ho předešli a udeřili první. Dobyty byly Mikulov, Podivín, Břeclav a v Rakousku Valtice. Další Albrechtovy pokusy byly odrazeny právě u Břeclavi, kam husité vložili posádku. K velké husitské ofenzivě došlo v roce 1427 na severní Moravě, byly obsazeny města Jičín, Fulnek, Hranice, Šternberk, Odry a Přerov. Biskup Jan XII. Železný a jeho spojenec kníže Přemysl I. Opavský se tak dostali do defenzivy. V zimě roku 1427-1428 se uskutečnila velká výprava všech tří husitských svazů pod vedením Prokopa Holého z Čech přes Moravu a Horní Uhry do Slezska. V roce 1428 přišel na Moravu kníže Zikmund Korybutovič, který zde působil v husitské posádce v Odrách. Husitské výpravy se v následujícím období opakovaly a vedly tak k rozkladu protihusitské koalice na severní Moravě. Unavený biskup Jan XII. Železný opustil svůj olomoucký úřad a odešel do Uher, kde mu byla udělena kardinálská hodnost a kde obdržel vácovské biskupství. Boje na Moravě dále pokračovaly, husitům se podařilo získat některá další města, ale vyčerpávající války vedly k prvním dohodám o příměří mezi znepřátelenými stranami. Roku 1431 se uskutečnila pátá křížová výprava do Čech, která dopadla katastrofou v bitvě u Domažlic. Lépe si vedl Albrecht II. Habsburský, jehož vojska vtrhla tohoto roku na Moravu a svedla v okolí Brna vítěznou bitvu s moravskými husity, o níž se nedochovalo téměř žádné zprávy. Přesto se však Albrechtovi nepodařilo Moravu vojensky ovládnout a byl odtud vytlačen. Husité tak pořádali z Moravy až do roku 1434 výpravy do Horních Uher, pronikli v roce 1433 až na Spiš.

Konec válek

Roku 1434 došlo k vyvrcholení rozkladu mezi husitskými radikály a umírněnými kališníky. Ti se spojili s katolíky a porazili tábority a sirotčí svaz v bitvě u Lipan. Husitští páni vzešli z této bitvy posíleni. Neustoupili od programu čtyř artikulů a pokračovali v úsilí o jeho uznání koncilem, králem Zikmundem i markrabětem Albrechtem. Moravané uzavřeli 9. září 1434 v Brně konečně ladinfrýd s Albrechtem, přijali ho za svého pána a on jim potvrdil privilegia. Kromě moravských pánů přiložil k tomuto dokumentu svou pečeť i olomoucký biskup Kuneš ze Zvole a opavský vévoda Václav II. Opavský. Současně probíhala jednání o programu čtyř artikulů, která skončila po složitých jednáních až 5. července 1436, kdy byl v Jihlavě vyhlášen

smír mezi církví a obecným sněmem království Českého a markrabství Moravského, čímž byla potvrzena Basilejská kompaktata.

cs.wikipedia.org

Kaple Svatá Trojice

Vysoký Potok

Mše svaté v roce 2013

5. května ve 14. hodin

26. května – Poutní slavnost

v 9 hodin

v 11 hodin

ve 14 hodin

7. července ve 14. hodin

4. srpna ve 14. hodin

1. září ve 14. hodin

6. října ve 14. hodin

Příběh o tom, co se přihodilo na zdejší pile

(Příběh z minulého století)

Bylo to v létě, na počátku sedmdesátých let minulého století. Jako obvykle, hned ráno v kanceláři zahrčel telefon. Volali z ředitelství ze Šumperka. Nic nového. Jen aby se řezalo více, protože opět na pile v Hoštejně hořelo, ale dodávky řeziva pro odběratele je nutno za každou cenu splnit. To zdejší mistr již znal a vůbec jej to nerozhodilo. Spíše jej zajímalo, zda pošlou někoho na výpomoc, protože práce je to pro tři směny a on má lidi s bídou tak na jednu. Pořád dokola přesvědčuje zdejší chlapy, aby dělali přesčas, že si tím více vydělají, ale to nejde do nekonečna. Jsou to taky jen lidé a potřebují si sami někdy odpočinout. On sám by navíc potřeboval někoho k sobě, jednak pro práci v kanceláři, ale i jako pomoc při práci v provozu. Nemůže být pořád u všeho - u pily, u skládek, ještě pokud možno nakládat na vagony řezivo jeřábem, hlídat dodávky kulatiny, provádět prodej řeziva, palivového dříví, psát výkazy o práci, o dodávkách, o pracovní docházce a ještě asi sto dalších povinností včetně vydávání výplat všem zdejšími zaměstnancům - hotově, a to ještě dvakrát do měsíce. Jednou jako zálohu, jednou jako doplatek. A to mu každý den volali, aby si dal bacha, aby u něj na pile také nehořelo jako v Hoštejně.

Zde je na místě, abych vysvětlil, proč na pile v Hoštejně často hořelo.

V údolí říčky Březné od Štitů po Hoštejn, které samo o sobě je nádherné, byl na konci války velkosklad munice a střeliva. Bylo to zařízení německé armády. Na konci války to šlo s německým válčením již doslova s kopce a každý německý voják se spíše staral o to, jak uniknout ruskému zajetí. Jak se Rudá armáda přiblížila, tak němečtí vojáci dostali rozkaz zrušit sklad a odvézt nebo zničit munici. Odvoz se nekonal, protože nebyl čas na to kdy, tak došlo k ničení skladu. A protože se vše šlo horkou jehlou, tak veškerou munici odpálili němečtí ženisté. Následně se již nestarali, co s tím bude dál. Spíš spěchali co nejrychleji pryč odsud.

Realita byla ale jiná. Skoro nic nezničili, ale spíše vše pěkně hezky těmi plánovanými rozeštrými rozházeli po celém zdejšímu údolí. Vojáci naší armády to pak po válce asi na třiadvacetkrát procházeli a snažili se vše zpětně dohledat a hlavně všechnu nalezenou munici zničit. Ale řešili hlavně munici do děl, tanků a různé miny všeho druhu. O drobné střelivo, kterého zde bylo všude doslova mraky, se nikdo nestaral. Dost často se později stávalo, že jednotlivé patrony, zastrkané pod kůrou stromů, časem zarostly. Vesměs si jich nikdo ani nevšiml, ale jak se taková kulatina dostala na pilu a zde pod katr, tak bylo obvyčejně

zle. Katr je našel, zakousl se do nich a obvyčejně hned zažehl. Pod katrem byl všude suchý prach, a tak zdejší pila hořela doslova každou chvíli.

Ale dodávky řeziva se musely plnit stůj co stůj. Byla nová doba a každý vedoucí z té staré, hlavně na ředitelství v Šumperku, chtěl ukázat jak to umí vše zařídit a hlavně jak je nepostradatelný ve své funkci. Podnik v té době doslova výrobně expandoval. V celém státě byla zahájena nová výstavba a řeziva bylo potřeba snad všude. Všechny pily jely na plné obrátky, jen lidí ve výrobě nějak nepřibývalo. Vše se proto řešilo prací přes čas.

Mistr na pile u nádraží Podlesí byl ještě mladý člověk, ale pracant. Sám viděl, že to již takhle dál nepůjde, že na ty věčně navyšované požadavky od vedení v Šumperku již není síl. S referentem na ředitelství se na toto téma už snad postě pohádal. Ale dělalo se dále, jak to jen šlo. Referent na jeho připomínky a výtky nedal. Takto totiž nařikali v té době snad všichni piláři ze všech pil na severní Moravě, kteří spadali pod to zpropadené šumperské ředitelství. Přesto mu ještě stačil oznámit, že mu dojde kulatina na pořez ze skladu lesů v Červeném Potoku. Tamnější manipulační sklad je také u nádraží. Z vagonů, co mu přijdou, si ji musí „nějak“ složit sám. Vyroženy přý musí být okamžitě hned jak přijedou na nádraží do Podlesí, aby dráha neúčtovala zbytečné prostoje, což by rozhodně nebylo v zájmu podniku. Zbytek potřebné kulatiny bude dodán lesními tahači. Vše prý již zařídil na ředitelství Lesního závodu v Hanušovicích. Chtěl mu ještě říci, že mu pošle na výpomoc jednoho mladého inženýra, co se zrovna přihlásil u zdejšího podniku v Šumperku do práce po ukončení školy. To ale již nestihl. Náš mistr totiž prasknul telefonem a byl rád, že jej tím vztekem rovnou nerozbil.

Bývale by se z pokračujícího telefonátu dozvěděl, že onen inženýr je ambiciózní absolvent vysoké dřevařské školy ze Zvolenu a že by bylo dobré ho nějak vyzkoušet v praxi. To se nejlépe pozná, co je v kom, když se dá rovnou do provozu někde na pile.

Ten mladý inženýr si ovšem zase myslel, že půjde dělat rovnou někde ředitelem, maximálně náměstkem nějakého velkého závodu, ale že bude pilárem v provozu na malé pile, to si nemyslel ani náhodou. A ani mu nikdo neřekl co tam vlastně bude dělat. Podepsal pracovní smlouvu, která zněla na jednoholetý zácvik ve funkci inženýra asistenta. Co to ale znamená, to si nedovedl představit. Tedy on si asi docela jasně představoval, co chce dělat a čím chce být, ale že bude tak leda pracovník pro zbytečné záležitosti na ředitelství, to mu tamní kádrovák raději ani

neřikal. Měl již takové „nefachčenky“ na ředitelství rovnou tři a tento by byl čtvrtý. Do provozu se nikomu z nich nechce ani náhodou a zde jen překáží. Diví se, že se jim nějak nezvyšuje jejich plat za to jejich kreslení grafů jak jezdí zaměstnanci na dovolenou a podobné radovánky, které nikdo stejně nepotřeboval, ale nějak se zabavit museli a propustit pro nadbytečnost se v té době nikdo nesměl.

Ten kádrovák si jen pomyslel, že našeho inženýra ta pila prověří a pak se uvidí co s ním dál. Poslal jej rovnou na autobus s tím, že za čtvrt hodiny mu to jede, a že se má hlásit u mistra na pile ve Vlaském, autobus tam zastavuje. Když ze sebe inženýr vykoktal, že neví kde to je, tak mu jen na rozloučenou mezi dveřmi řekl, ať se zeptá autobusa, že mu poradí a vyhodil jej ven z kanceláře s tím, že má před sebou důležitější práci, než se starat o mladého, iniciativního, nadšeného idealistu. Prostě vypadl z ředitelství na pilu v domnění, že tam jede ředitelovat. Že jde pracovat, to jej nenapadlo ani v nejmenším.

Ale zatím v kanceláři na naší pile zazvonil opět telefon. To již náš mistr a vedoucí v jedné osobě stál skoro venku, ale přece se jen vrátil, aby ten hovor vyřídil. Co mohl taky dělat, na pomoc v kanceláři nikoho neměl. Tentokrát to byl ale vedoucí oprav z ředitelství lesního závodu v Hanušovicích. Vyslechl si jeho prosbu o pomoc. Lesní závod v té době zahájil rozprodávání nepotřebných budov pro chatáře. Jeden z nich jim vytrhl doslova trn z paty a koupil si od nich dům, který jim již dávno vadil a o který se zrovna přeli se státním statkem. Lesy jej dávno opustili, ale statek jim v něm začal nehorázně „hospodařit“. Způsob jak jej zničit byl jednoduchý a v těchto dobách obvyklý. Naprosto v klidu do něj ustájovali dobytek. Takovýto dům to obvyčejně vydržel tak rok a pak spadl. Lesákům toto nezdopovědné hospodaření se nemovitostmi vadilo. Ale nemohli to statkářům nijak vymluvit, ani jim v tom zabránit. Tak zbývala jediná cesta - prodat nemovitost soukromníkovi.

V tomhle domě nikdo bydlet nechtěl, byla to spíše samota, ale chatáři byli v té době našťastí na jakékoliv stavby tohoto druhu jako diví.

Jeden zájemce se v tomto stavení přímo shlédl. Byl to sportovec a horal a navíc měl přírodu rád. Pro lesní závod v té době pracoval na zakázce vyměřování nových lesních cest a jejich vyjímání z lesního fondu. Práce poměrně obsáhlá, namáhavá, ale pro lesní závod nesmírně důležitá. Řešilo to v té době obvyklou nemoc plánovačů na ministerstvu a to, že do těžby dřeva neustále zahrnovaly celé výměry lesních ploch a vůbec nebrali v potaz, že řada lesních celků není pro těžbu dřeva vhodná, že mnoho ploch jsou vlastně bez stromového porostu apod. Tyto plochy jim byly slíbeny k odečtu z plánu těžby, ale podmínkou bylo provedení jejich geodetického měření a vyhotovení geometrických plánů a zavedení do evidence jako plocha neplodná. Tak tomu chatáři vyhověli a tento dům prodali.

Ten za nimi do Hanušovic na ředitelství v zápětí přiletěl s tím, že je to dům nesmírně poškozený, hlavně jeho užitková část. Veliká stodola byla po stranách zcela rozbitá a bylo nutno ji nějak alespoň provizorně pobít nějakýma latěmi. Ale na klasické desky neměl peníze, tak je prosil o nějakou pomoc. Vedoucí údržeb na ředitelství lesního závodu v Hanušovicích se jen potutelně zasmál. Tohle mu bylo jasné hned u prodeje domu a jen čekal, kdy za ním s touto prosbou přijde.

Věděl dobře, že to jinak nejde. Ze závodního kátru neměl co vzít, vše bylo půl roku dopředu zadané. Tak mu nezbylo než zavolat telefonem a zavolat rovnou na pilu do Vlaského. Naštěstí tamní mistr byl kamarád, nimrod a dobrý spolupracovník v jednom. Občas jim dodával řezivo

také, ale i osámané krajovky, případně rovnou dřevo na podpal, ale to brali jen výjimečně, protože palivového dřeva měli sami dost. Krajovky (krajina) se používaly snad na všechny možné pomocné práce, jednak při stavbě slávek při betonování staveb u cest, zvláště mostků, mostů apod. Ale také na opravy různých stodol na uložení sena a krmení pro zvěř na zimu, krmelců, dřevníků, lesáckých bud, kazatelů atd. Bylo to pro lesní závod vždy levnější než kupovat hotové řezivo. Ale bral z pily i řezivo, které nemohlo projít na dodávku. Různé špatně uřezané desky, vadné nebo prasklé, či nějak jinak poškozené. Tyto bral jako dobré desky. Ono se z nich vždy dalo vybrat nějaké lepší kusy. Na drobné opravy to stačilo. Pilař si zase mohl tyto desky zapsat jako splněné dodávky, takže vše šlo a hrálo dohromady. To jen na okraj, nějak dokreslil jejich tehdejší vzájemný pracovní vztah, že známosti jsou občas dobrá věc.

Ještě mu přitom do telefonu řekl, že by potřeboval těch krajin tak tři kubiky, a že si pro ně již ten chatař jede s vozidlem od hanušovického komunálu – vozidlo Praga S5T – modré barvy. Hlavně mu zdůraznil, že si přeje, aby tomu chalupáři vyhověl a cenu mu udělal „dobrou“, že je to palivové dříví. Ještě jednou zdůraznil, že se jedná o osámané krajovky pro kamaráda, že by ho třeba v budoucnu také někdy mohl potřebovat atd. Mistr mu odpověděl, že má sice zrovna v práci honičku, ale že to nějak udělá.

Zamyslel se, ze které hromady to vlastně vezme a jak to bezproblémově naloží. Souběžně mu do hlavy vlezly myšlenky na to dovozové řezivo s tím, kde je nechá složit, nebo kde je spíše složit sám. Protože všichni chlapi co jsou v práci, tedy všech deset co tam zrovna pracovali, jsou naprosto pracovní vytížení a nechť tu jejich práci přerušovat. Navíc mu ještě vadil ten nakládací jeřáb, který byl starý a potřeboval by spíše opravu, nebo odvézt rovnou do šrotu a dodat nový, ale to je zase na delší vykládání a vysvětlování referentovi oprav na ředitelství v Šumperku. Souběžně si chystal řeč, jak to zase hezky chlapům vysvětlí, že je třeba zrovna dneska být zde na pile v práci zase déle. No nic příjemného, spíše samé starosti.

A to to ani doma neměl lehké. Měl mladou a hlavně velmi hezkou ženu. Všichni v hospodě u přejezdu, kde se každý chlap po práci zastavil na jedno, si ho sice dobírali, že mu za ni chodí jeden místní hajný, to ale nebral na zřetel, protože jeho paní byla v pokročilém stavu těhotenství a proto spíše přemýšlel jak to udělá, když na ni přijde těžká hodinka. Současně s tím choval ještě doma krávu a ta se měla telit. K tomu měla fena štěňata, kočka kotata a slepice kuřata. Naštěstí s kozou ještě nebyl a spíše plánoval, že je již stará a proto ji dá rovnou do klobás, tedy až je bude dělat po zabíjačce. No a prasata měl doma na krmíku jen dvě. Do toho skoro nepřetržitá práce na pile a on by spíše potřeboval být nyní alespoň nějakou chvíli doma. O dovolenou si raději ani nezádal, bylo by to stejně zbytečné. A poslouchat od kádrováka z ředitelství nějaké vysvětlování co se musí a nemusí, tak zrovna na to neměl náladu ani náhodou.

Bylo léto a tak chodil jen v takovém pracovním pláští neurčité barvy. Asi byl ten plášť původně šedý nebo zelený, ale neustálým pohybem mezi pilinami, blátem, kůrou ze stromů, co šly na pořež a do katru, kde se navíc občas ještě zašpinil od nějakého šmíru, byl ten plášť doslova barevně strašidelný. Ale krásně voněl dřevem, tak to zase ano. Hlavu měl od starostí skoro jako balon. Již uviděl přijíždět modrý nakladač a ještě jak se mýjí zrovna s autobusem, s místní linkou, co zrovna v tuto dobu přijíždí od Hanušovic a jede sem ze Šumperka na otočku do Skleného ke kapličky.

Chťel nejdříve vyřídít tuto drobnou zakázku, co mu ji dohodil kamarád od lesů z Hanušovic. Teprve pak se zaměří na vyčleňování volného místa pro skládání nového dřeva na pořež, co tu

mělo být dodáno také každou chvíli.

Z auta vylezl zákazník se šoférem. Hned na ně křikl, že již vše ví a že si mají s tím autem zajet kousek k rampě. Sám šel k jeřábu. Pomalu se vyšplhal do jeřábové kabinky a posunul jeřáb navijákem k nakládacímu místu. Tu si uvědomil, že musí opět slézt dolů, že nemá nikoho z chlapů z pily, který by mu ty svazky pořežané krajiny pomohl uvázat k naložení. Došlo mu, že si ten úvaz musí udělat vlastně sám. Těm cizím lidem z modrého nakladače dole nevěřil, ale ani by jim nedovolil tuto práci dělat. Uvazovat náklad pro jeřáb, to je vždycky nebezpečné. A jak byl skloněný u svazku osámaných krajovek, tak najednou prask! Jako když někdo praskne bičem. Suchým a zcela nakrápělým hlasem, přeskakujícím do fistulky, někdo začal vykřikovat a rovnou rozkazovat něco ve smyslu: „Co to tu děláte? Nikdo nic nebude nakládat! Vše se musí nejdříve prověřit. Vypadá to, že se zde děje něco nekalého. To se musí vyřešit, vysvětlit. Od této chvíle zde řídím všechno já!“

Náš mistr se raději ani nenarovnával a pokračoval ve své práci. Pomyslel si, že přišel někdo navíc rovnou z hospody a ještě do večera nestihl vystrýžlivět. Říkal si, kterého pobuda sem zrovna teď čerti nosí. Copak té práce a starostí má málo? Ještě se mám starat o ožralce, aby se mu zde nic nestalo. Jak provedl a dokončil mistr úvaz balíku, tak zase lezl na jeřáb, aby jej naložil na fúru nakladaču.

A opět prask, prask! Opět ten nový dotyčný začal pokřikovat po mistrovi: „Kam to lezete, vy jste mi dostatečně nerozuměl? Já jsem vám nedovolil, aby jste lezl do jeřábu, aby jste něco nakládal! Aby se tu zase rozmáhala nějaká zlodějna. To hned zarazím!“

Mistr byl docela klidný člověk a hlavně chlap jako hora a fyzické síly měl spíše na rozdávání. Ten pobuda byl ale taková spíše sušinka. Ale drzý byl opravdu hodně a zřejmě i hodně odvážný. Mezi tím vyjeli s prázdnými vozíky pro další pořež dva chlapi od katru. Hned zjistili, že se zde na skládce něco děje, co zde nebývá každý den. Tak zastavili a spíše se mistrovi hned připomněli, že mu s nakládáním na fúru pomohou. Že mu udělají úvazy prodáváného zboží. Mistr jim poděkoval, ale řekl jim rovnou, že to zvládne sám. Požádal je, aby raději odvezli pořež ke katru, aby u něj práce nestála a nejela pila zbytečně naprázdno. A k tomu otrápní jen tak přes rameno poznamenal, aby odsud rychle vypadl, že zrovna teď na něj nemá nikdo čas a náladu. Že se zde musí pracovat a ne se zdržovat s nějakým opilcem, co si sem spletl cestu. Navíc, že je sem na úvaziště cizím osobám vstup přísně zakázán.

No to ale bylo pro toho neznámého jako když se nalezle do ohně benzinu. A zase prask a prask! Opět jeho nakrápělý hlas stáčený občas do směšné fistule: „Co si to o sobě myslíte? Vy jako nebudete mne poslouchat, nebo co?! Okamžitě toho tady nechte! Já všechno prověřím a s vámi si to rovnou vyřídím a hlavně hned s vámi zatáčím!“ A bez přestávky nepřestával poroučet a rozkazovat a hlavně urážet všechny kolem sebe.

„Co tady děláte vy s tím autem? Hned mi ukážete oba dva občanské průkazy, dále řidičák, že můžete s tím autem jezdit. Dále putovku o jízdě, že se nejedná o černou jízdu a zneužití vozidla v socialistickém vlastnictví k rozkrádání a hlavně černé jízdě. To vše si prověřím z kanceláře telefonem u vašeho zaměstnavatele, jestli jste tu oprávněně, případně hned zavolám na místní oddělení SNB“ A hned také vznesl dotaz a kde je tady nejbližší oddělení SNB. „No a vy dva, co tady okoumíte, to nemáte nic na práci? Však já tady zvednu pracovní morálku a zlodějny zde hned zarazím.“

Práskal to kolem sebe, jako nějaký cirkusový matador, když krotí zlé šelmy v kleci. To už mezitím došla všem trpělivost tohle poslouchat. Dotyčného nikdo neznal. Evidentně to byl cizí člověk, který sem přijel autobusem a hlavně sem

nepatřil. Všichni na něj hleděli jako opaření. První se ale ze všeobecného údivu vzpamatoval mistr. Zavolal na něj zvýšeným hlasem, ať rychle vypadne pryč z pily, že zrovna kvůli němu nepoleze dolů z jeřábu.

Dotyčný si ale mlel stále tu svou: „Já vás odsud všechny vyhodím! Mě tady bude naprosto každý poslouchat, já to tady nyní vedu.“

Jak začal s vyhazováním z práce, tak to neměl dělat. Na toto téma byli místní chlapi zvláště citliví. Nechali vozík na přibližování řeziva vozíkem, popadli milého hrdinu, a protože to byli opravdu chlapi, co denně těžce pracovali se dřevem, tak nějakou tu páru v rukou měli. A dále to šlo již velmi rychle. Dotyčný sice kopal ve vzduchu nohama a máchal rukama, ale nebylo mu to nic platné. Pevný chvat silných paží nepovolil. Oba chlapi jej zanesli na most, přes nějž byl nájezd na úložiště dřeva. Tady si chtěli odpočinout a našeho „chytrého“ jen tak lehce upustili. Ale ne na zem, to by ho asi bolelo, raději rovnou do řeky Moravy. Jen tak poznamenal, že by měl raději rychle zmizet, nebo bude mít velmi rychle pokazené Vánoce. A to byl červene! Mistr je sice chtěl zastavit, ale pak si řekl, že tomu drzounovi ta studená koupel pomůže víc. Asi úplně zblbl z toho vedra, co ten den panovalo. Už se o toho darebného návštěvníka víc nestaral. Ale stihl si ještě všimnout, protože z kabinky jeřábu měl dobrý přehled, že dotyčný návštěvník pily nasedá do autobusu a odjíždí pryč.

Práce na pile se vrátila do normálu. Zakázka byla rychle vyřízena ke všeobecné spokojenosti. Dřevo odvážené bylo ihned na místě a proti faktuře zaplacené. Nato přijel vlak s vagony se dřevem a bylo třeba je skládat.

Odpoledne opět zazvonil telefon. Tentokrát opět referent kádrovák z ředitelství ze Šumperka. A co se jako stalo, že dotyčný přijel s tím, že se na pile nepracuje, ale naopak, že se tam krade ve velkém a je třeba to hned hlásit na SNB a to rovnou kriminální službě. Mistr mu popsal, o co vlastně šlo a co se stalo. Kádrovák se jen smál a odpověděl mu do telefonu, že to chlapi s tím aktivistou udělali dobře, že ho z pily vyhodili. Že to asi opravdu není člověk na práci, že bude muset být zařazen někým jinam. „No, bude lepší, když ho zatím dáme sem na ředitelství v Šumperku, do oddělení pro zlepšovatele návrhy a vynálezy. Tam se mu snad nic nestane. A hlavně, že se nikomu z lidí na pile ve Vlaském nic nestalo. Holt, nejsou lidi.“

V řece Moravě voda plynula klidně, katr si veesele zpíval svou píseň a chlapi večer po práci v hospodě si vyprávěli, jakou to měli zase na pile návštěvu. Mistr již opět myslel na práci a na to, co se děje u něj doma. Vlaky přivážely a odvážely vagony se dřevem a s řezivem, občas přifřelá Tatra s kládami na pořež. A čas šel zase dál. Jako by se vlastně nic nestalo...

Podle skutečné události napsal

Ludvík Vrána

Ilustrační foto Petr Mahel

10.srpna 2013

Fotbalisté Sokola stále na 9. místě

Již jen dva zápasy dělily fotbalisty Sokola Malá Morava od konce letošní soutěže REDMAN - III. třída muži, skupina A. Se sedmi vítězstvími, čtyřmi remízami a deseti porážkami si drží devátou příčku tabulky. Do dvou domácích červnových utkání jdou s nadějí na lepší umístění.

Připomeňme si výsledky dosavadních utkání jarního kola:
Štítý B – Malá Morava 4:0 (hráno 1. 5.; 78 diváků; Branky: Hendrich Marek 3, Hendrich Jiří; Rozhodčí: Vysloužil Antonín).

Malá Morava – Kamenná 3:1 (35 diváků; Branky: Hulín Josef 2, Marčan Vladimír - Kupka Antonín; Rozhodčí: Langhammer Luděk st.; ŽK: Marčan Vladimír - Pobucký David, Dronski Pavel).

Petrov-Sobotín B – Malá Morava 1:1 (40 diváků; Branky: Hrachovický Milan - Klemeš Libor; Rozhodčí: Slončík Ladislav).

Malá Morava – Lesnice B 3:1 (65 diváků; Branky: Hulín Josef 2, Hnátek Zdeněk - Bartošek Jan; Rozhodčí: Zahradníček Miroslav; ŽK: Janda Marek - Bartošek Jan, Vepřek Jiří).

Nový Malín B – Malá Morava 7:0.

Jedlí – Malá Morava 5:0.

Malá Morava – Ruda n. M. B 2:0 (46 diváků; Branky: Mišálko Antonín 2; ŽK: Hnátek Zdeněk - Hamrle Milan).

Jestřebí A – Malá Morava 7:2 (Branky: Janíček Jaromír 2, Mička Lukáš 2, Pecháček Pavel, Švoma Lukáš, Marada František - Habarta Luděk, Roháček Jakub; Rozhodčí: Rulišek Vladislav; ŽK: Janíček Jaromír, Polášek Roman - Új Ladislav; ČK: Polášek Roman – 0).

Průběžná tabulka 2 kola před koncem soutěže:

1. Leština B	20	18	1	1	100:19	55
2. Jedlí	21	17	3	1	58:19	54
3. Jestřebí A	20	13	2	5	67:30	41
4. Bratrušov	20	9	4	7	61:47	31
5. Štítý B	20	9	2	9	40:47	29
6. Lesnice B	21	8	3	10	40:35	27
7. Bohdíkov B	20	8	3	9	37:43	27
8. Rapotín B	20	8	2	10	33:45	26
9. Malá Morava	21	7	4	10	38:63	25
10. Ruda n. M. B	21	7	3	11	24:46	24
11. Kamenná	20	6	1	13	40:55	19
12. Nový Malín B	20	3	4	13	23:55	13
13. Petrov-Sobotín B	19	2	2	15	12:62	8

Poděkování

Při příležitosti ukončení aktivní činnosti bychom rádi poděkovali panu **Karlu Sedlákov**í, někdejšímu trenérovi a funkcionáři fotbalového oddílu TJ Sokol Malá Morava za jeho celoživotní přínos a zásluhy o rozvoj fotbalu v obci, obětavost a dlouholetou práci pro sport. Do dalších let mu přejeme také hodně zdraví a úspěchů.

Za TJ Sokol Malá Morava
 Rostislav Nosek
Za Obec Malá Morava
 Antonín Marinov

Pozvánka na fotbal

Naše fotbalisty čekají poslední dvě utkání, a to na domácím hřišti. Udělte si čas a přijďte je povzbudit!

1. 6.	v 16.30 hod.	Malá Morava - Bratrušov
16. 6.	v 16.30 hod.	Malá Morava - Leština B

XX. ročník turnaje v kopané O POHÁR STAROSTY OBCE

Tělovýchovná jednota Sokol Malá Morava, ve spolupráci s obcí Malá Morava, pořádá
v sobotu 6. července 2013
 na fotbalovém hřišti v Podlesí
 již XX. ročník turnaje v kopané.
 Zahájení je v 12.30 hodin.
 Občerstvení zajištěno. Grilované speciality.
 Jste všichni srdečně zváni.

Holba cup 2013

Mezinárodní fotbalový turnaj pod názvem „Holba cup 2013“ se uskuteční stejně jako předcházející ročníky na fotbalovém hřišti v Malé Moravě, místní části Podlesí.

Pořadající oddíl TJ Sokol Malá Morava vás zve v sobotu 20. července 2013 na tento turnaj v minikopané, jehož začátek bude v 9.30 hod. Zúčastní se dvanáct mužstev včetně oddílu ze Slovenska. Pro diváky je připravena bohatá tombola a slosovatelné vstupenky.

Přijďte povzbudit své mužstvo a pobavit se v příjemném prostředí.